

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА РАСПАРАДЗІЎСЯ ПЕРАКРЫЦЬ ТРАНЗІТ РАСІЙСКАГА ГАЗУ ПРАЗ БЕЛАРУСЬ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка распарадзіўся перакрыць транзіт расійскага газу праз Беларусь. Аб гэтым кіраўнік беларускай дзяржавы заявіў ўчора на сустрэчы з міністрам замежных спраў Расіі Сяргеем Лаўровым у Мінску, перадае БЕЛТА.

Паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, на сённяшні дзень «Газпрам» вінаваты Беларусі \$260 млн за транзіт газу. «Я загадаў цяпер ураду перакрыць транзіт праз Беларусь, пакуль не заплаціць за транзіт «Газпраму». Яны нам за гэтыя паўгода ні капейкі не заплацілі. Да якога цынізму і абсурду можна дайці, калі ты вінаваты мне \$260 млн, я табе — \$190 млн, і ты пачынаеш мне за гэта закручваць вентыль», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Ён падкрэсліў, што праблема не ў тым, што Беларусь не выконвае кантракт. «Гэта яны не выконваюць кантракт. Мы маўчалі, мы аб гэтым не гаварылі, яны там мямлілі вунамі прэс-сакратара, што мы нешта не падпісваем і гэтак далей», — сказаў Прэзідэнт.

Беларусь пранануювала Расіі правесці ўзаемазалік з выплатай розніцы, аднак гэтага расійскі бо не захацеў. «Добра, пералічвайце нам \$260 млн, і мы вам імгненна пералічым \$192 млн. Не, і гэтага не хочам. Значыць тут ужо непрыкрыты націск. Я толкі не разумею, навошта гэта нам», — сказаў Прэзідэнт Беларусі. Ён дадаў, што, прынамсі, гэтага ні ў якім разе не трэба было рабіць у дату пачатку Вайкінай Айчынай вайны.

Не Беларусь вінавата «Газпраму», а «Газпрам» вінаваты Беларусі, заявіў Аляксандр Лукашэнка.

«Той доўг, пра які сёння гаворыць «Газпрам», утварыўся за студзень — красавік (гэтага года. — *Зайвага БЕЛТА*) і складае каля \$190 млн. За гэты час мы спрабавалі дамовіцца з кіраўніцтвам Расіі, таму што «Газпрам» прама нас адрываў: скажыце там (кіраўніцтва Расіі. — *Зайвага БЕЛТА*) — мы пакінем вам мінулагадоўна цану. Мы толкі пачалі выходзіць з гэтага крыжыцы, пачалі разгруквацца склады, пайшоў гандаль з Расіяй — на 51 працэнт мы павялічылі гандаль за гэты перыяд да ўзроўню мінулага года. Хацелася б, каб Расія падтрымала ў гэты момант Беларусь, не павялічваючы цану. Не трэба панікаць, як Украіне на 30 працэнтаў, як Венгрыі абьядае панізіць, дайце нам гэты год, каб мы па мінулагадоўных цнах папрацавалі і аднавілі эканоміку», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт растлумачыў, што наконт гэтага доўгу Беларусь спрабавала дамовіцца з Расіяй на самым высокім узроўні і плаціла па мінулагадоўна цане, «але ад нас загадрабавалі на \$20 даражэй». «Утварыўся гэты доўг, мы на 1 мая гэтага года не дамовіліся ў ім калімак заплацілі, які патрабуе «Газпрам». А той доўг (\$192 млн) застаўся. Мы папрасілі даць нам растэрмінаваць, таму што справа не ў тым, што ў краіне няма грошай. Грошы ў нас ёць, але мы не можам з золатавалютнага рэзерву ўзяць грошы — нам трэба круць рубль падтрымліваць, мы не можам узяць грошы з бюджэту, таму што яны таксама там расіянскія», — сказаў Аляксандр Лукашэнка, адзначыўшы, што Беларусь прасіла даць хаця б два тыдні, каб сабраць неабходную суму і пералічыць. «Не, мы нічога чакаць не будзем — пералічвайце нам \$192 млн», — праціываў кіраўнік дзяржавы пазіцыю расійскіх партнёраў.

«Добра, я сёння ўзяў у доўг гэтыя грошы ў сваіх сяброў, і мы вам у бліжэйшы час гэтыя грошы аддадзім, але сума, што мы ў чужых людзей занялі гэтыя грошы на працягу аднаго дня, а Расія два тыдні пачакаць не магла», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

«Мне сёння незразумелы паводзіны кіраўніцтва Расіі. Ідзе нейкі незразумелы націск», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. — Не мы вінаваты сёння «Газпраму», — «Газпрам» вінаваты нам \$70 млн, калі правесці ўзаемазалік. Гэта абсалютна дакладна, і яны гэта прызнаюць».

Заявы кіраўніцтва Расіі прыношачы беларускі народ, заявіў Прэзідэнт Беларусі. «Хачу публічна бас праінфармаваць аб тым канфлікце, які перарастае ў газавую вайну паміж «Газпрамам» і Беларуссю. Гаворачы, што гэта спрэчка суб'ектаў гаспадарання, але я не разумею, як тады такая спрэчка можа перарасці на ўзровень вышэйшага палітычнага кіраўніцтва краіны. Гэта ўжо не спрэчка суб'ектаў гаспадарання. Выбачайце, калі нас пачынаюць прыношачь ці то катлетамі, ці то каўбасой, маслам і білінамі, — мы гэта ўспрымаем як знявагу беларускага народа. Не да твару гэтак сябе паводзіць прэзідэнт, у тым ліку суседняй саюзнай дзяржавы», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што такога цынізму ад кіраўніцтва Расіі Беларусь не чакала.

Мытны саюз павінен будавацца без выключэння і абмежаванняў на аснове раўнапраўя ўсіх партнёраў. Паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, рашэнне ўвесці мытную пошліну на нафту ў якасці выключэння з Мылтанага саюза яшчэ ў нейкай меры было зразумелае. «Але нам узводзяць мытную пошліну, прадаючы нафту ў два разы даражэй, чым Казахстану».

Аднак Казахстан і сам не толкі здабывае нафту, але і экспартуе яе. Такая выбіральных пазіцыя да партнёраў у Мылтын саюзе абсалютна незразумела. «Добра, гэта не наша справа, але чаму такое стаўленне ў Мылтын саюзе да аднаго партнёра і зусім іншае — да другога. Я гэта не разумею», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што пранануюваў расійскаму кіраўніцтву пайсці далей і зняць розныя абмежаванні па аўтамабільх, узров адзена і іншых таварных групх. Ён падкрэсліў, што Мытны саюз павінен будавацца без выключэння і абмежаванняў, а таму трэба здымаць і мытныя пошліны.

Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што ў ходзе перагавораў пранануюваў у якасці першага кроку адмяніць з 1 ліпеня 2010 года пошліны на нафтапрадукты, а на нафту — з 1 студзеня 2011 года. Аднак расійскае кіраўніцтва не пайшло і на гэту прапанову.

«Мне сёння незразумелы паводзіны кіраўніцтва Расіі. Ідзе нейкі незразумелы націск», — дадаў беларускі лідар.

Цяжкасці ў эканоміцы Беларусі адаб'юцца і на расійскіх прадпрыемствах. «Вы цудоўна разумеаеце, што наша эканоміка — гэта злепак вашай эканомікі. Сёння нашы прадпрыемствы атрымліваюць ад вас комплектуючыя і сярвіну для фінішнай вытворчасці, там, дзе заняты амаль 15 млн чалавек», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Паводле яго слоў, Беларусь, па сутнасці, з'яўляецца неад'емнай часткай эканомікі Расіі. Прэзідэнт Беларусі падкрэсліў, што калі нас Расія «выцесніць і па комплектуючых», то Беларусь моцна не пацярпіць. Напрыклад, замест яраслаўскага рухавіка купім рухавік у Дзятрыце. «Ну, на тысячу рублёў падаражэе аўтамабіль або трактар. Што яны ад гэтага выйграюць?» — задаў рытарычнае пытанне кіраўнік дзяржавы.

Уладзімір УЛАХОВІЧ: «У МАСКВЕ ЖАРТУЮЦЬ: У ІХ ЁСЦЬ ДВА МІНІСТЭРСТВЫ ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ. АДНО З ІХ УЗНАЧАЛЬВАЕ КІРАЎНІК «ГАЗПРАМА» АЛЯКСЕЙ МІЛЕР»

Дырэктар цэнтра міжнародных даследаванняў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Уладзімір Улаховіч пра цяперашні газавы канфлікт

— Уладзімір Яўгенавіч, вы, наколькі я ведаю, літаральна ўчора вярнуліся з Масквы. Як там на ўзроўні звычайных людзей, ваших суразмоўцаў успрымаецца чарговы газавы канфлікт з Беларуссю?

— Так, я сапраўды ў Маскве ўдзельнічаў у міжнародным семінары, прысвечаным дзейнасці Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва (ШАС). У Беларусі, якая ўжо мае статус краіны-партнёра па дыялогу пры ШАС, вялікі інтарэс да развіцця ўзаемадзейнасці з гэтай уплывовай арганізацыяй. У яе ўваходзяць тры краіны — стратэгічныя партнёры Беларусі: Кітай, Казахстан і Расія. З апошняй, праўда, у нас час ад часу узнікаюць непрыемныя сітуацыі, якія моцна азмрочваюць двубокае выстаўніцтва. Таму, зразумела, гутаркі ў кулуарах часта выходзілі за межы тэмы семінара і размова заходзіла пра газавыя спрэчкі з Расіяй. Не буду хаваць, мне было прыемна, што пераважае большасць маіх суразмоўцаў выказвала незразумелнае адносінаў Крамля да праблем ва ўзаемадзейнасці «Газпрама» і Белтрансгаза. Масквічы шыра папыталіся: навошта гэтаму гаспадару і Белтрансгазу. Масквічы шыра пытаўся: навошта гэтаму гаспадару і Белтрансгазу.

Семінар праходзіў у Расійскай акадэміі навук. Расійскае навуковае, сярэд якіх шмат людзей знакамых і аўтарытэтных, са здольненнем успрынялі ўзятыя на рэзультат газавыя скандалы з Мінскам. Увогуле

23 Чэрвеня 2010 г.

Серада № 120 (26728)

Кошт 650 рублёў

ВЫДАЕЦЦА 3 9 ЖНІЎНА 1917 г.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Аляксандр Лукашэнка і Нурсултан Назарбаеў абмеркавалі па тэлефоне газавую спрэчку з «Газпрамам» і сітуацыю ў Кыргызстане

Учора адбылася тэлефонная размова Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнка з Прэзідэнтам Казахстана Нурсултанам Назарбаевым.

Нурсултан Назарбаеў пацкавіўся сітуацыяй у Беларусі ў кантэксце спрэчкі, што узнікла з ААТ «Газпрам». Аляксандр Лукашэнка дэталёва праінфармаваў свайго калегу аб пазіцыі беларускага боку. Звернута асабліва ўвага на запыханасць «Газпрам» перад Рэспублікай Беларусь, сума якой намога перавышае беларускае частку доўгу.

Была таксама абмеркаваная абстаноўка ў Кыргызстане, асабліва на поўдні краіны. Паводле слоў Прэзідэнта Казахстана, некалі вквінеючы горад Ош ператвораны ў руіны, сітуацыя ў краіне ў цэлым вельмі далёкая ад стабільнай.

Нурсултан Назарбаеў запрасіў Аляксандра Лукашэнка наведаць Казахстан 4-5 ліпеня для ўдзелу ў мерапрыемствах з нагоды свайго юбілею.

Аляксандр Лукашэнка праінфармаваў Прэзідэнта Азербайджана аб пазіцыі беларускага боку ў газавай спрэчцы з Расіяй

Учора адбылася тэлефонная размова Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнка з Прэзідэнтам Азербайджана Ільхамам Аліевым.

Прэзідэнт дзююх краін абмеркавалі пытанні духабкавага супрацоўніцтва ў кантэксце наядуна праведзенага візіту кіраўніка беларускай дзяржавы ў Азербайджан. Аляксандр Лукашэнка праінфармаваў свайго калегу аб сітуацыі, якая склалася ва ўзаемаадносінх з Расійскай Федэрацыяй па пытаньнях паставак газу, пазіцыі і падыходах беларускага боку да вырашэння існуючых праблем.

Кіраўнік дзяржаў дамовіліся аб далейшым падтрыманні кантактаў адзін з адным у святле абмеркаваных пытаньняў.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Фота: Аляксандр Міцкевіч/БелТА

Замежныя СМІ пра расійскую газавую вайну

«ГАЗ — ГЭТА РЫЧАГ ЭКАНАМІЧНАГА ЦІСКУ НА БЕЛАРУСЬ...»

«ВЕДОМОСТИ»: «Газ — гэта рычаг эканамічнага ціску на Беларусь. Расія яго выкарыстоўвае, каб прасунуць палітычны праект — стварэнне Мылтанага саюза», — упэўнены намеснік дырэктара Цэнтра палітычных тэхналогій А. МАКАРКІН. «Канфлікт яўна быў патрэбен для дасягнення палітычных мэтай, у тым ліку Мылтанага саюза», — згодзен дырэктар East European Gas Analysis М. КАРЧЭМКІН. «THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR» (ЗША): «Перакрыты вентыль азначае, што Расія па-ранейшаму гатовая выкарыстоўваць энэрганосбыты ў якасці інструмента знешняй палітыкі».

«ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ИЗВЕСТИЯ» (Украіна): «Навошта кіраўніцтва Расіі раздзімае з мукі спана і разгрывае старанна прапісаны сцэнарый запалохвання Беларусі, застаецца смешнай загадкай. Раніцай учарашняга дня малываў апакаліптычныя карціны Дз. Мядзведзеў. Пасля абеду ўступіў У. Пуцін, раскажваючы, што Расія гатовая перакінуць увесь аб'ём з трубы Ямал — Заходняя Еўропа (30 млрд кубоў у год) праз ГТС Украіны. Пры гэтым эксперт з «Укртрансгаза» вельмі смяяўся з падобнага плана. Паводле яго слоў, ажыццявіць агучаную ідэю магчыма, але не менш чым за месяц. Прычым перастарываць давядзецца і ўсю расійскую ГТС. Толькі вош што будзе рабіць спажывачы Германіі і Польшчы, якія сядзяць на гэтай трубе? З Украіны такія аб'ёмы ў гэтыя краіны не прапмуць», — няма выхадцаў».

«NEWSRU.COM»: «Такім чынам, расійскі газавы манапаліст праігнараваў заявы прэм'ер-міністра У. Пуціна, які напярэдні адбываў, што не будзе змяншаць пастаўкі газу ў Беларусь больш чым на 15%, «мяючы на ўвазе асаблівае стаўленне да беларускіх спажывачоў».

«Газ даўно перастаў быць таварам, а стаў інструментам знешняй палітыкі і, вядома, значна больш уплывовым, чым вош МЗС расам узяты», — сказаў у эфіры радыёстанцыі «ЭХО МОСКВЫ» гендзірэктар УК «Аб'яднаныя медыя» Міхаіл БЕРГЕР. «Усё, што адбываецца цяпер — чарговы ўсплёск пераўдзелу эканамічнай і палітычнай постсавецкай прасторы», — заявіў дырэктар расійскіх і азіяцкіх праграм Інстытута сусветнай бяспекі ЗША, прафесар Мікалай ЗЛОБІН (цытуецца па www.interfax.by).

З гэтымі двума выказваннямі цяжка не пагадзіцца. Нада та ж ужо дэманстраваньня Масква пайшла ў «спіхінную атаку», і, напручы ўсе ранейшыя брацця пазалучні. Крамлю патрэбны не 250 мільёнаў долараў. Крамлю патрэбны Мытны саюз з поўным аб'ёме. Крамлю патрэбны доступ да беларускай уласнасці. Крамлю патрэбны ў Мінску пакарны, а не ярыштысты васал. Ну ці хаця б што-небудзь з гэтага набору. (gazetaby.com)

«RZECZPOSPOLITA» (Польшча, Я. СТЭЙНХОФ, экс-міністр эканомікі): «Зноў мы маем справу з закучаннем вентыля расіянамі. Любыя абмежаванні на пастаўкі газу або нафты — гэта паніжэнне статусу «Газпрама» і Расіі як надзейнага і паважнага партнёра».

Погляд

ШТО ХАВАЕЦЦА ПАД «КАПЕЕЧНЫМ» ДЛЯ РАСІІ ГАЗАВЫМ КАНФЛІКТАМ?..

ЯК ЗАЎВАЖАЮЦЬ многія эксперты, якія не ўпершыню вытлумачылі каментаваць спробы ціску з боку Расіі «газавым вентылем» на іншых, усялякі раз праблема з газам ці нафтай узнікаюць тады, калі ў расійскага кіраўніцтва з'яўляюцца нейкія палітычныя прэтэнзіі да сваіх партнёраў. Цяперашні газавы канфлікт з Беларуссю, не выключваючы некаторыя з іх, справакванне ў нявыядадзі ёй форме дагавор аб Мылтан прасторы.

Разам з тым узятая РФ шуміка вакол паставак газу саюзнай дзяржаве, упэўнены эксперт «Звязды», докан эканамічнага факультэта БДУ, прафесар Міхаіл КАВАЛЕЎ, наносіць урон у першую чаргу іміджу Расіі.

— У чарговым, па-мойму, пятым газаво-нафтавым канфлікце Беларусі і Расіі здзіўляе адна акалічнасць — спрэчка гаспадарчых суб'ектаў паднятая на самы высокі ўзровень, ей наддзены палітычны характар, а каменту сітуацыю Міхаіл Кавалеў, — Больш за тое, «Газпрам», ужо разаслаў папярэджанне ў Еўропу і фактычна надае гэтакім канфлікту міжнародны характар. Сапраўды, размах чарговай газавай атакі на Беларусь урвае сваёй маштабнасцю і надзвычайным высокім узроўнем. На справе ж «Белтрансгаз», які сёння

напалову належыць «Газпраму» і старшынёй назаральнага савета акорпа з'яўляецца прадстаўнік «Газпрама», магчыма, вінаваты за атрыманні газ, зыходзячы з адных дакументаў, а зыходзячы з іншых, вусных, дамоўленасцю, нічога не вінаваты, але падкрэсліў, што гэта доўг «Белтрансгазу» расійскаму «Газпраму». І колькі вялікай запыханасці ў суб'ектаў гаспадарання перад «Белтрансгазам» яны, магу меркаваць, што грошы ў апошнюю вёсь, і ён можа ў прыныце заплаціць.

СТАР. 2

ПАЎТЫСЯЧЫ ВАНАВЫХ ЗУБОЎ

Іван Валчковіч, ратуючы аднавяскоўцаў ад зубнога болю, выдаліў болей за паўтысячы зубоў. Гэта не было ягоным службовым ці прафесійным абавязкам. Ён стапа лёсам. Ён быў дагледжываць меліяратыўных каналаў, саўгасным былігодарам. Людзям з зубнымі пакутамі ён аднавяскоўцам — не было куды дзецца, а ён не мог ім адмовіць у дапамозе. Ішлі да Валчковіча ў слязах, скарнелыя ад нясцярплага болю, угавораючы, молячы: «Ратуй, Іван». Ведалі, што будзе невяснона балоча, што рве бэ нарकोз звычайнымі пласкабур'ямі, што трывае галаву хворага за валасы, але ўсё роўна ішлі. Бо ён умеў гэта рабіць. Іраваў зуб упэўнена, надзвіна, імгненна і, гапоўнае, барані Божа, без кепскіх наступстваў. Хоць у распрадэжні мей толкі бінт і флакон аджалкоўна.

— Раней ў Берасцах было амаль трыста сядзібаў, і ўсе вяскоўцы ішлі да мяне. І ўдзень прыходзілі, і наспрод ночы. Не хацелі ехаць у Столін ці Пінск, — прыгадае народны дактыст-умелец свае «хірургічныя» будні. — Але я ніколі не браўся за гэтую справу з ахвотна, казаў, каб ехалі да доктара.

Зубы ён пачаў выдаліць яшчэ юнаком, да службы ў арміі. Тады ў вёсцы сярэд балот пра лекараў чулі хіба па радыё. Каб патрапіць у медустанова, трэба было плыць да Пінска рачным парохадом, які адыходзіў у тры гадзіны ночы. Адтуль ехаць аўтобусам да Стопіна, бо не са свайго раёна хворых не прымали. Альбо некаму пералпыць Прыпяць і 12 кіламетраў ісці пехатою па кладках сярэд багны да вёскі Плотніца, кацаць аўтобуса ці папугаю кадырабца ў Столін. Такое хаджэнне да доктара займала амаль суткі і рэдка хто мог даволіць сабе кінуць гаспадарку з-за нейкага зуба.

— Раўу не толкі аднавяскоўцам, але і родным таксама: цешчы, цецю, сватам і кумам, сваім дзцякам, жонцы пяць зубоў выраваў, — канстатуе Іван Іванавіч. — Аднаму дзеду адразу тры зубы выдаліў. Апошня.

Каб болей не мучыўся!

Цяпер у Івана ў карыстанні звычайныя хірургічныя шчыпцы. Ён набыў іх падчас сезонных прац на поўначы СССР, дзе будаўнікі пералівалі старую аптэку. Гэты інструмент — не слясарныя пасатычы, ім з любым зубам справіцца можна. І

невядома, колькі яны яшчэ паслужаць вёсцы, бо да Валчковіча па-ранейшаму ідуць з адвечнымі зубнымі праблемамі. Ён на пенсіі, але працуе егерам, а аднавяскоўцы і дагэтуль не даюць забавіцца пра лекарую місію. Пару дзён таму на табурыцкі калы хата сядзеў сусед. Яшчэ адзін праходу не дае, за скулу трымаецца, але Іван кажа: прыходзь цвярозым, тады вырву.

У кожнага, нават суперпрафесіянала некалі здараюцца пазаштатныя сітуацыі, а што казаць пра аматарскую практыку, звязаную з вялікай рызыкай. Было б поўнай хлуснёй распаўдаць, які Іван бездакорны, беспамылковы. Валчковіч і не думае ўтойваць свае памылкі.

«Было пару выпадкаў, калі замацеў хворыя выраваў здаровыя зубы. Паспрабуй разгледзець, што там у цёмным роце, калі яшчэ і прыняў крху на дагэтуль. Але ніхто не крхнуўся. Пасля такай выпадку прыходзілі зноў, каб нарэшце паставіць з зубамі кропку».

Быў у практыцы Івана адзін складаны момант, калі давялося чалавека ў прытомнасці прыводзіць народным метадам. Прыводзіць да яго вясцоўка свайго мужыка з апухлай сківіцай, што і вагой у яго не багна. Нават пінскія прафесіяналы гэтакі пакутніку не далі рады. Бацьчы Іван: рэчце справа, трэба ратаваць мужыку. Неяк умудрыўся распахіць яму рот, усунуў клешчы, той зуб вярнуў ці не той, што яго ведае, але хворы стаў губляць прытомнасць. Іван не разгубіўся і зусе моцы ўрэзаў яму кулаком у хворую сківіцу — ах, маць тваю, паміраць сабраўся?! Хворы на вачас стаў здаровым. І дагэтуль удзячны Івану за тую хуткую апаздэзію.

Валчковіч ужо не памятае, колькі разоў каму дапамог. Суседка Соф'я Рыгораўна Бут-Гусалі, калі я заплытаўся, ці звярталася яна на зубных справах, адказала, што яно пяць разоў Іван быў яе выратавальнікам. І цяпер цалце сваёго суседа-доктара (на фотаздымку).

Дваццаць гадоў вёска Берасцы ўваходзіць у Пінскі раён. Навокал асуданыя балоты і пароход даўно не курсіруе. Затое дарогі — хоць бокам каціца. Тройчы на дзень ходзіць аўтобус. Ды і ФАП свой адкрыты. А Іван Валчковіч, які даўно даў сабе слова больш не звязвацца з чужымі зубамі, вымушаны зноў і зноў адчыняць драўляную скрынчачку, абясшкоджваць «Чырванюна Масквою» шчыпцы з нержавячай і змочваць бітвы тампон. А ўсе таму, што не ў яго сілах адмавіць людзям, а зашпываць зубны боль ён яшчэ не навучыўся... Анатолю КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

Курсы замежных валют, умяшчэння НБ РБ з 23.06.2010 г. (для бн разліку)	
▼ 1 долар ЗША.....	3 015,00
1 еўра.....	3 714,48
1 латвійскі лат.....	240,74
1 латвійскі літ.....	1 075,21
1 чэшская کرونا.....	144,40
1 польскі злоты.....	916,98
▼ 1 расійскі рубель.....	97,59
1 украінская грывня.....	381,19

Курсы замежных валют для беларускіх разліку	
Цэнтрабанк РР	
USD.....	30,8960
10 UAH.....	39,0594
1000 BYR.....	10,2440
EUR.....	38,0330

ХОЗЯЙСТВЕННЫЙ СУД ГОРОДА МИНСКА

ОБЪЯВЛЯЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПУБЛИЧНЫХ ТОРГОВ ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА, ПРИНАДЛЕЖАЩЕГО ТЭЧУП «ДМК-ТРАНС»

Лот № 1. Автомобиль грузовой седельный тягач Мерседес-Бенц 1840. Начальная стоимость — 40 539 600 белорусских рублей. Минимальная величина первого шага составляет 5 % стоимости имущества в размере 2 026 980 рублей.

Лот № 2. Автомобиль грузовой седельный тягач Мерседес-Бенц 1840. Начальная стоимость — 40 539 600 белорусских рублей. Минимальная величина первого шага составляет 5 % стоимости имущества в размере 2 026 980 рублей.

Лот № 3. Автомобиль грузовой седельный тягач Мерседес-Бенц 1840. Начальная стоимость — 12 576 000 белорусских рублей. Минимальная величина первого шага составляет 5 % стоимости имущества в размере 628 800 рублей.

Лот № 4. Автомобиль грузовой седельный тягач Мерседес-Бенц 1840. Начальная стоимость — 28 094 400 белорусских рублей. Минимальная величина первого шага составляет 5 % стоимости имущества в размере 1 404 720 рублей.

Стоимость указана с учетом НДС.

Подробная информация об имуществе размещена на сайте: <http://minsk.court.by/>

Торги состоятся 06.07.2010 года в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Академическая, 15/1, каб. 201.

За дополнительной информацией обращаться: судейный исполнитель Глушцова Ж.В., тел./факс: 294 93 80, (029) 177 32 46.

ст. судейный исполнитель Вярвильский Д.А., тел. 294 93 67.

Задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (лота) должен быть перечислен на депозитный счет хозяйственного суда города Минска № 3642900000072 в ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Минск, код 795, УНП 101541768 не позднее чем за 24 часа до начала проведения торгов.

В соответствии с пунктом 1 Указа Президента Республики Беларусь от 05.05.2009 г. № 232 «О некоторых вопросах проведения аукционов (конкурсов)» возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.

Грамадскаму аб'яднанню «Беларускі рэспубліканскі саюз юрыстаў»

Дарагі таварышы! Сардэчна віншую вас з 20-годдзем утварэння грамадскага аб'яднання «Беларускі рэспубліканскі саюз юрыстаў».

За паралельна невялікі прамежак часу Саюз юрыстаў, які аб'ядноўвае лепшых беларускіх правазнаўцаў, стаў адным з найважнейшых інстытутаў, што садзейнічаюць фарміраванню і развіццю прававой сістэмы нашай краіны.

Значнасць вашай дзейнасці шмат у чым абумоўлена ўзрастаннем у Рэспубліцы Беларусь ролі правагага рэгулявання грамадскіх адносін, павышэннем аўтарытэту прадстаўнікоў юрыдычнай супольнасці.

Бо менавіта юрысты заклікаю ўсяляк садзейнічаць ажыццяўленню правоў і законных інтарсаў кожнага чалавека, умацаванню законнасці і прававагаўраду, павышэнню прававой культуры насельніцтва, рэалізацыі прынцыпу ўзаемнай адказнасці дзяржавы і грамадства.

Перакананы, што ваша высакародная праца будзе і ў далейшым накіраваная на дынамічнае і паступальнае развіццё нашай Айчыны, згуртаванне беларускай нацыі.

Ад усёй душы зычу вам і вашым блізім невьчарпальнай энергіі, шчасця, міру і дабра, поспехаў у шматграннай дзейнасці ў імя працітанна роднай Беларусі.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА: «СІРЫЯ ПАВІННА СТАЦЬ ДЛЯ БЕЛАРУСІ ГАЛОЎНЫМ ПАРТНЁРАМ НА БЛІЗКІМ УСХОДЗЕ»

Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на сустрэчы са старшынёй Народнага сходу Сірыйскай Арабскай Рэспублікі (САР) Мухамуд аль-Абрахам.

«Я лічу, што Сірыя павінна быць нашым галоўным партнёрам на Блізкім Усходзе. Праз вашу краіну мы можам супрацоўнічаць з усімі дзяржавамі гэтага найразьвітага рэгіёну. Лічу, што Сірыя ад гэтага атрымае толькі выгаду», — адзначыў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка заявіў аб зацікаўленасці Беларусі ў актыўным развіцці дзелавых сувязяў з САР і гатоўнасці развіваць у Сірыі сумесныя эканамічныя праекты, у тым ліку з удзелам трохіх краін, напрыклад Венесуэлы. «Мы гатовы пастаўляць на сірыйскі рынак увесь спектр прадукцыі, якую вырабляе наша прамысловасць», — сказаў ён. Прэзідэнт падкрэсліў, што эканамікі дзвюх краін, па сутнасці, ўзаемадапаўняльныя, што адкрывае шырокае магчымасці эканамічнай кааперацыі. «Наша заданча — рэалізаваць гэтыя магчымасці сумеснымі намаганнямі», — заявіў ён. Беларусь разглядае Сірыю ў якасці дзіючай сябра, важнага партнёра, улічваюага і аўтарытэтнага ўдзельніка міжнародных адносін», — Беларусь-ка-сірыйскае супрацоўніцтва будзеца на поўным даверы і імкненні дзісамага цэнаога ўзаемадзеяння ў розных галінках. Мы канструктыўна вырашаем пытанні ў рамках такіх міжнародных арганізацый, як ААН і Рух недалучэння. Беларусь і Сірыя аднакова не прымаюць знешняй націск і дыктат, актыўна абараняюць сваю тэрытарыяльную цэласнасць і суверэнітэт», — канстатаваў кіраўнік беларускай дзяржавы.

Ён нагадаў, што адным з самых першых яго візітаў за мяжу ў якасці Прэзідэнта быў візіт у Сірыю. «Мне вельмі выразна запомнілася мая сустрэча з сірыйскім лідарам Хафезам Асадам. Я тады быў уражаны, наколькі глыбока гэты чалавек разумее сітуацыю, што складаецца вакол Сірыі, і наколькі далёка ён бачыць перспектывы развіцця сваёй краіны. Пры новым Прэзідэнце Башару Асадзе я ўбачыў рэалізацыю тых ідэй і задум, аб якіх мне гаварыў Хафез Асад», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт дадаў, што ў сваёй палітычнай дзейнасці ён часта апіраўся на тэлы заклочаныя аб сітуацыі на Блізкім Усходзе, якія даваў Хафез Асад. «Ён мне вельмі моцна дапамог у разуменні працэсаў, якія адбываюцца ў нашым рэгіёне», — прызнаў ён.

Беларускі лідар таксама нагадаў аб дружэлюбных адносінах з ціпераншым Прэзідэнтам САР Башарам Асадам. «Мне здаецца, мы здолелі вельмі далёка рушыць наперад у нашых адносінах з Сірыяй», — сказаў ён.

У сваю чаргу старшыня Народнага сходу САР пацвердзіў, што адносіны паміж Сірыяй і Беларуссю застаюцца стратэгічнымі. «Нашы адносіны маюць даўнюю гісторыю. Самае галоўнае, што яны вызначаюцца даверам і шчырасцю», — дадаў ён.

Сірыйскі спікер падкрэсліў мэтазгоднасць хутэйшага візіту ў Беларусь Башара Асада.

Бакі прадаўжаюць работу над стварэннем зоны свабоднага гандлю Беларусі і Сірыі.

Мухамуд аль-Абраш сярэд іншых пытаньняў адзначыў зацікаўленасць Сірыі ў адкрыцці прамога авіярэйска паміж Мінскам і Дамаскам.

Сірыйская дэлегацыя ўжо сустрэлася са сваімі калегамі — беларускімі парламентарыямі. У ходзе гэтых сустрэч было падпісана дапаўненне да пагаднення аб супрацоўніцтве парламэнтаў дзвюх краін. Гэты дакумент прадулжэвае стварэнне беларуска-сірыйскай міжпарламенцкай камісіі па супрацоўніцтве. Асноўнай задачай камісіі стане развіццё ўзаемавыгадных праектаў у эканамічнай і іншых сферах.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Беларусь разлічылася з ААТ «Газпрам» у поўным аб'ёме за спажыты ў маі прыродны газ

Аб гэтым паведаміла карэспандэнт БЛТА прэс-сакратар Міністэрства энергетыкі Беларусі Людміла ЗЯНЬКОВІЧ.

«Не чакаючы пералічэння грашовых сродкаў ад «Газпрама» за ажыццяўлены ў маі гэтага года транзіт расійскага прыроднага газу па беларускай газатранспартнай сістэме і газправоду «Ямал-Еўропа» ў краіны Еўропы, у поўным аб'ёме праведзены разлік за спажыты Беларуссю ў маі прыродны газ», — адзначыла прадстаўнік Міністэрства. Такім чынам, Беларусь разлічылася з ААТ «Газпрам» у поўным аб'ёме за спажыты Рэспублікай Беларусь у маі прыродны газ, падкрэсліла яна.

У Міністэрстве энергетыкі таксама пацвердзілі, што «Газпрам» давеў узровень зніжэння паставак газу ў Беларусь да 30 працэнтаў сутаннай нормы. «Мінізгэга пацвярджае, што «Газпрам» скараціў пастаўкі газу ўчора з 10 раніцы па маскоўскай часе на 30 працэнтаў», — адзначыла Людміла Зяньковіч.

Ціпер створаны аперацыйны штабы ў ДВА «Белэнерга», ДВА «Белпалівагаз» і ААТ «Белтрансгаз». Каардынацыя дзейняў штабоў ускладнена на Мінізгэга.

Ціпер шэраг электростанцый Беларусі пераведзены на спальванне рэзервовых відуў паліва. Абмежавана падача прыроднага газу па прамысловыя прадпрыемствы.

НОЧ У КРЭПАСЦІ

ПРЭМ'ЕРНЫМ паказам па-трыяцыйнай драмы «Брэсцкая крэпасць» у Брэсце адзначылі Дзень памяці ахвяраў Вялікай Айчыннай вайны.

Аўтары, стваральнікі, выканаўцы галоўных роляў фільма вельмі хваляляліся перад прэм'ерай. Гэта было бачна на прэс-канферэнцыі, якая прайшла ўвечары перад праглядам. Генеральны прадзюсар першага кінапраекта Саюзнай дзяржавы Ігар Угольнікў гаварыў, што творчая група ставіла задачу зрабіць карціну для сучасных дзяцей, для маладога пакалення, якое мала ведае пра вайну. Пра подзвіг абаронцаў крэпасці здымалі нямаля. Работы, што з'явіліся на свет праз 10, 20 і нават 30 гадоў пасля вайны, добрыя... Але ў сучаснага пакалення ёсць свае крытэрыі ўспрымання мастацтва, гэта неабходна ўлічваць. Менавіта ціпераншій фільм, зняты з дапамогай найноўшых тэхнічных сродкаў, здольны дастануцца да сэрцаў сучасніка.

Работнікі мемарыяльнага комплексу расказвалі, як артысты доўга і падрабозна вивучалі гісторыю абароны цягдзіцёл, знаёміліся з дакументамі, пісьмамі, шматлікімі музейнымі экспанатамі, каб уявіцца ў ролю, адчуць яе. І гэта ім у многім удалося. Як змайцайна заўважыў дырэктар Брэсцкай крэпасці генерал-маёр Валерый Губарэнка, тroe маскоўскіх артыстаў Павел Дэзервянчак, Аляксандр Коршунаў, Андрэй Мярзлінскі не ігралі ролі, а пражывалі жыццё сваіх герояў — адпаведна камісара Фаміна, маёра Гаўрылава, лейтэнанта Кіжаватава.

У МАСКВЕ ЖАРТУЮЦЬ: У ІХ ЁСЦЬ ДВА МІНІСТЭРСТВЫ ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ. АДНО З ІХ УЗНАЧАЛЬВАЕ КІРАЎНІК «ГАЗПРАМА» АЛЯКСЕЙ МІЛЕР

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар.

— **Перад нашай з вамі гутаркай я пацкавіўся ў інтэрвю, як расійскія СМІ асвятляюць гэты газавы канфлікт. Ведаеце, моцна адчуваецца імперскі дух. Разам з тым, многія СМІ лічаць, што «Газпрам» выкарыстаны ў выглядзе палітычнай дубінкі на шала далучэння да праграмы Усходняга партнёрства, прадстаўленне прытлуміць звергнутаму прэзідэнту Кыргызстана Ба-кіеву, пазіцыю Беларусі па будучым функцыянаванні Мытнага саюза. А вы як думаете?**

— Я не ўпэўнены, што прыезд Бакіева ў Мінск моцна раздражняе Крэмль. Хоць не выключаю сахава-нае незадавальненне. А вольнагэда Беларусі з некаторымі прынцыпамі функцыянавання Мытнага саюза, на якіх настаява Масква і з

ШТО ХАВАЕЦА ПАД «КАПЕЧНЫМ» ДЛЯ РАСІІ ГАЗАВЫМ КАНФЛІКТАМ?..

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар.

Напоўна, існуе праблема канвертацыі, таму што «Газпрам» прымае за газ толькі долары ЗША. Аднак яшчэ раз падкрэслію, што спрэчка павінна быць не дзяржаўнай, а спрэчкай гаспадарчых суб'ектаў, і рэгулявацца ў ішчыні кабінетаў, таму што спрэчныя грошы павінны былі б вызначацца на перагаворы паміж «Белтрансгазам» і «Газпрамам».

— **У такім разе, чаму расійскі бок вылічыў надаць канфлікту так палітычны і тэлевізійны рэзананс?**

— Большасці насельніцтва Беларусі, як і Расіі, гэта незразумела, і незразумела, чаму расійскае тэлебачанне прадстаўляе так, што нібыта вивааэта Беларусі.

Беларусь «Газпраму» якрэз не виваата, а наадварот, «Газпрам» мае запэўчанасць за транзіт газу. Усё гэта грана ці позна будзе ўрэгулявана ў ішчыні кабінетаў. А воль тэкаго роду палітычная шуміха, безумоўна, наносіць урон інтэрэсам абедвюх дзяржаў: і ў першую чаргу, іміджу Расіі: любы еўрапеец, які чытае пра ціпераншій канфлікт, будзе думаць, што сёння Беларусь, а заўтра Польшча, Германія, ці іншая краіна можа стаць аб'ектам такой жорсткай газавай атакі.

Мяркую, што за гэтым канфліктам хаваюцца некаторыя іншыя інтарэсы, хутчэй за ўсё, гэта ціск на Беларусь, каб яна як мага хутчэй падпісалва ў нявыгаднай ёй форме дагавор аб Мытнай прасторы. На мой погляд, ціпераншья версія да-гавора аб Мытнай прасторы з пош-лінамі на нафту і нафтапрадукты не выгадна для толькі Беларусі, але, па вялікім рахунку, і расійска-

Кіраўніцтва Расіі праз «Газпрам» аказвае палітычны націск на Беларусь

Такое меркаванне выказаў у гутарцы з карэспандэнтам БЛТА дэпутат Дзярждумі Расіі Анатоль ЛОКАЦЬ.

Расійскі парламентарый падкрэсліў, што ён лічыць такія дзеянні адносна Беларусі недапушчальнымі ў рамках Саюзнай дзяржавы. «Пасля гісторыі з адключэннем газу для Беларусі зімой 2004 года, а затым з Украінай, усім стала зразумела, што гэта не эканамічнае пытанне, як бы ні каментавалі яго ні расійскі прэзідэнт, ні расійскі прэм'ер-міністр, — гэта палітычны націск», — сказаў Анатоль Локаць. — Тарыфы, пастаўкі газу заўсёды былі для Расіі інструментам палітычнага націску».

«Цалкам зразумела, што і цяпер ажыццяўляецца палітычны націск на Беларусь», — прадоўжыў дэпутат Дзярждумі. — І робіцца гэта налярададні прэзідэнцкіх выбараў ў Беларусі. Я гэта ўсё стасуюцца з пытаньнямі пабудовы Адзінай эканамічнай прасторы і Саюзнай дзяржавы, для мяне незразумела. Такія дзеянні наносяць сур'ёзны ўрон пабудове Саюзнай дзяржавы, я негатўвна ўспрымаю такія ігршычы».

На думку парламентарыя, ціпераншій газавы крызіс узрыў з-за цэлага комплексу прычын, у тым ліку з-за непаразуменняў па Мытным саюзе. «Усім зразумела, што дзеянні «Газпрама» рэгулююцца з кабінета старшын расійскага ўрада», — сказаў Анатоль Локаць.

Выстаўляючы ультыматум у цяць дзён, Мядзведзёў не думаў, што гаворыць

Такую думку выказаў карэспандэнту БЛТА вядомы беларускі пісьменнік Мікалай ЧАРГІНЕЦ.

«Верагодна, Прэзідэнт Расіі не палічыў, што праз гэтыя пяць дзён настане 22 чэрвеня — 69-я гадавіна пачатку Вялікай Айчыннай вайны. Яго фраза стала асацыявацца з пачаткам вайны. Шмат гадоў таму былі прышліла з Захаду, ціпер жа — з Усходу, ад краіны, з якой мы будзем Саюзную дзяржава», — сказаў пісьменнік. На яго думку, спрэчныя пытанні па аплаце газу трэба было вырашаць або задоўга налярададні або пасля 22 чэрвеня. Мікалай Чаргінец глыбока перакананы, што «спрэчку суб'ектаў гаспадарання трэба вырашаць шляхам перагавораў, яна не павінна перарастаць у палітычны канфлікт». Пісьменнік выказаў шкадаванне наконт сітуацыі, якая склалася. Пры гэтым ён адзначыў, што 22 чэрвеня ў Брэсце збіраўца ветэраны вайны з розных краін, якія проста не зразумюць пазіцыю Расіі.

Кадр з фільма «Брэсцкая крэпасць».

эпізоду абароны крэпасці. Калі шло фільм, не было чына думаець і супаўтаўляць карцінкі з рэальнымі месцам падзеі. Усё ж пака-маннае адбывалася на тым самым месцам, дзе стаў экран і сядзелі прыемна-шлучна. Ды такія невялікія агрэхі, відаць, усё ж можна праба-чыць. А ў цэлым фільм трывае глед-ча ў напрузе ад пачатку да канца дзвюх карцін, змест якой — жыццё ў крэ-пасці, ператворанае ў сучальны бой і выпрабаванне смагай.

Самы юны герой стужкі вивхава-нец музычнага ўзвода Саша Акімаў — зборны вобраз і разам з тым рэ-альны. Дзеці лілі ў крэпасці. Яны ўмудраліся часам прывесці з рэчкі выратаваныя кацяпак воўцы і дзікі дорослыя на гэтым шляху амаль заўсёды гінулі — падыходы да рэк паўсюль прастэрзальвыя. Асабліва моцна выглядае эпізод, калі члпаче-на дастае пасудзіну са здранцелых рыб мёртвага за бакай, дзе наўвэс вяду. Дзіця за некалькі дзён наўвэс чыналася ўхліпаца ад кулі, спакойна ўспрымаць мёртвыя, пакалечаныя целы, прызыўчаліся да смерці. Гэта адзіні з бакоў той п'якельнай мяса-руды, якую трапіў гарнізон на за-ходнай мякы краіны. Такія хлпчыкі лобач і надавалі сілы байцам, калі п'явалі, паводле законаў чалавечай прыроды, не павіна былі застацца. Аўтарам карціны ўдалося гэта пака-заць. Яны і гаварылі пра сваю зада-чу як спробу рэканструкцыі асобных

прадуманую, без ваганняў і шара-ханьняў палітыку ўплыву, які і на-лежыць кіраўнікам вялікай дзяржавы. А не малазразумелую палітыку «прагматызму», якая выклікае ва-джасць у суседзях і не ўспрыма-ецца ў самой Расіі. А палітыку ўплыву паграбуе вялікіх выдаткаў.

А як жа, статус вялікай дзяржавы ааавязвае. І не да твару Маскве, якая прэзтэндуе на статус новага міжнароднага фінансавога цэнтра, а расійскі рубель мяркуецца зра-біць рэгіянальнай валютай, кры-чаць на ўвесь свет аб запэўчанасці Беларусі. Усё часцей Крэмль пазіцыянуе сябе як новы цэнтр па-літычнага ўплыву. І на здароўе, як гаворыцца. Але праводзіць сваю палітыку ўплыву разузнама, нават шырока, без падліку з калькулята-рам нярэдка спрэчных запэўча-насцяў суседзях: хто і колькі рублёў

— **Калі б з'явілася така магчымасць, то што б вы парэкама-далі Крэмлю ў сувязі з абвастэ-раннем адносін з Беларуссю?**

— Хоцання пажадаць расійскім уладам праводзіць узаважуню і

карыстоўвае па поўнай, у тым ліку для вырашэння сваіх імперскіх пла-наў. Зыходзячы з гэтага Беларусі трэ-ба аджватна гэта ацэньваць і адж-ватна сібе з Расіяй вёсці.

— **Вы заўважылі, што газ і нафту РФ выкарыстоўвае па поўнай, трэба разумець, што і для вырашэння ў тым ліку нейкіх па-літычных п'ланав?**

— Я сказаў бы, што ў аснове ця-пераншага газавога канфлікту ля-жыць палітычная кан'юнктура. Па-літыка з'яўляецца зыходнай ад эка-номіі, сёння светам кіруюць транс-нацыянальныя карпаратыі. І таму тут закранаецца пытанне ўласнасці, пытанне эканоміі, у тым ліку кант-ролю газатранспартных магістраў праз Беларусь, гэта зьнешчы, даход-на-і часткі бюджэту РФ.

— На мой погляд, перадумовай гэтага канфлікту з'яўляецца адсут-насць дакладна выражанай знеш-непалітычнай стратэгіі Расіі, — лі-чыць загядчы аддзела комплекс-ных сацыяльна-эканамічных да-следаванняў Інстытута эканомікі СЯРЭ, доктар эканамічных навук Ігар САЛАДОУНІКАУ. — Атрым-ліваецца, што не маючы дакладна вырацаванай стратэгіі па ўзаема-адносінах з суседзьмі з блізкага, а таксама далёкага замежжа, РФ за-давальняюць не доўгатэрміновыя адносіны, а стасункі, арыентаваныя на імгненны эфэкт, прычым эфэкт у шэрагу выпадкаў не нацыяналь-ны, а якіхсь суб'ектаў гаспадаран-ня. У тым ліку адоўле атрымаюцца выверты накіштат тас, што Украіна, якая доўгі час праводзіла непрыязную палітыку ў дачыненні да РФ, за імяцімныя саступкі прад-ставілі значнальнярдныя льготы. У той жа час з-за аб'ектўных разві-

Велічыня ўводзімага «Газпрама» абмежавання на пастаўкі газу ў Беларусь неабгрунтаваная

Аб гэтым заявіў 21 чэрвеня журналістам першы намеснік мі-ністра энергетыкі Беларусі Эду-ард ТАУП'ЯНЕЦ, перадае БЛТА.

«Мы лічым, што гэта няпраўль-на, арыентаваныя на кантракт», — сказаў Эдуард Таўпянец, даду-шы, што ўводзімае абмежаванне на пастаўкі газу да ўзроўню 85 пра-цэнтаў ад п'ланавога аб'ёму неаб-грунтаванае. «У нас не поўнацэна аплачаны пастаўкі газу за 4 меся-чы, што складае каля 15 працэнтаў, але ніяк не 85 працэнтаў!», — рас-тлумачыў першы намеснік міністра.

Паводле яго слоў, расійскі бок пад-крэслівае, што абмежаванне на па-стаўку прапарцыянальна аб'ёму запэўчанасці. Але гэта не адпавя-дае рэчаіснасці. Эдуард Таўпянец нагадаў, што ў кантракце паміж «Газпрамам» і «Белтрансгазам» ёсць пункты 8.1 і 8.2, у адпаведнас-ці з імі калі бакі не прыходзяць да п'ўнай згоды ў спрэчных момантах, то пытанне вырашаецца шляхам перагавораў. Прычым на гэта да-еця 45 дзён. Але ў ціпераншій сітуацыі гэта не выконваецца.

ці долараў виваата. У гэтым сэнсе можна павучыцца ў Злучаных Шта-тах, якія, нягледзячы на асобныя істотныя прадлікі, у цэлым даволі ня-дронна і часам вынікава правод-зяць сваю палітыку ўплыву.

Відаць, невыпадкова расійскія экс-перты жартуюць, што ў іх ёсць два міністэрствы замежных спраў: МЗС, якое ўзначальвае Сяргей Лаўроў, і «Газпрам», якім кіруе Аляксей Мі-лер. Апошняе «міністэрства» яго яшчэ называюць «міністэрствам знешніх энергетычных спраў», у палітычным сэнсе часам бывае больш ўплыво-ва за ведамства, якое падначалена Лаўрову. Такі воль жарт, але ён, на жаль, даволі дакладна адлюстраввае абставіны і рэальныя прычыны ўз'яе-ня на негаворольных партнэраў (на-прыклад, Украіну), якія час ад часу выкарыстоўвае Крэмль.

Гутарыў Леанід ЛАХМАНЕНКА.

«МЫ ПА-ДОБРАМУ ПАГАВАРЫЛІ, ПАТЛУМАЧЫЛІ, НАКОЛЬКІ ДОБРА ДЛЯ ДЗІЦЯЦІ ПРАЙСЦІ АЗДАРАУЛЕННЕ НА МОРЫ...»

ПОЎНАЯ жыццёвага драматызму і чалавечы эмоцый гісторыя аздарылася з нашай карговай зайўняцй, што патэлефанавала на «гарую лінію» ў пошуха дапамогі. Толькі гэтага, на жаль, не можа ў ёй нешта змяніць, нешта выправіць: ні ўвогуле, ні ў канкрэтнай сітуацыі, у якой давялося разбірацца. Таму і імёны ўсіх фігурантаў, і падрабязнасці справы няхай застаюцца невядомымі для нашых чытачоў...

Жанчыну, якая патэлефанавала ў «Звязду», раней пазавілі роднага дзіцяці, аддалі яго ў дом-інтэрнат. І хоць зайўняцка сяджрвала, што абды-лоса гэта не па яе волі, а па волі маці, бабুলі дзіцяці, прычыны таму, як мы даведаліся пазней, былі дастаткова важкія: яна — інавалід ІІ групы з п'ўным дыягназам. Але жанчына гаварыла нам, што не п'е, не курыць, у доме стора-раны належны бытавыя ўмовы, яна сама можа даглядаць дзіця.

— Разлічыва ўцяць яго на ўвесь час школьных канікулаў. А ў мінулы чавер да нас прыехалі з міліцыяй і забралі дзіця. А ішчэ яго збіраюцца адправіць на аздаравленне ў Італію. Мала таго, што я хацела б, каб яно было летам побач са мной, дык я яшчэ хвалююся: навошта ў такім малым узросце накіроўвае дзіця далаць за мяжу, — даводзіла нам жанчына.

Карэспандэнт газеты патэлефанавал у аддзел адкаўцы райвыкан-кама, дзе пагартыў са спецыялістам, у дом-інтэрнат, дзе знаходзілася дзіця. Там падрабязную інфармацыю атчыхла сацыяльны педагог, якая непасрэдна выязджала ў вёску ў мінулы чавер.

Няпоўнагадовае дзіця рашэннем суда было адабранае ў маці па прычыне няўласна-і групы інаваліднасці і п'ўнага дыягназу ў апошняя, якія ставілі пад сумненне магчымасці выхавання і догляду дзіцяці. Дарэчы, у яго — дакладна такія ж група інаваліднасці і дыягназ, што і ў маці. Таму дзіця было пераведзена на дзяржаўнае забеспячэнне. І да таго, як па-трапіць да нас, знаходзілася ў іншым доме-інтэрнате. Маці там не менш не была пазбаўлена бацькоўскіх правоў, таму хацела забраць на лета дзіця да сябе, — патлумачыла сацыяльны педагог дома-інтэрната. — На той момант на гэта меўся дазвол райвыканкама, наколькі ён склаўся за мінулагодніх спісах, а дзіця ехала за мяжу на аздаравленне сёлета ўпершыню. Перад выездам неабходна было прайсці абследаванне ў медыцынскіх спецыялістаў. Вы ж ведаеце, як летам цяжка іх сабраць разам. А налярададні дня, калі мы збіраліся вёсці да іх некалькіх дзяцей, і паступіў званок ад бабুলі дзіцяці, якая сказала, што дачка кінула ўнут-ку і некуды з раніцы ў сераду з'ехахла. Органы алекі адраэвалі імгнен-на. У прыватнасці, наступным днём, сапраўды ў чавер, дадому да жанчыны вивязджала я, яшчэ адзіні прадстаўнік органаў алекі і інспектар інспекцыі па справах няпоўнагадовых. Апошні знаходзіўся ў машыне разам з тымі дзецьмі, якіх мы везлі да медыкаў. Маці дзіцяці разам з ім былі дома. Мы па-добраму пагаварылі з ёй, патлумачылі, наколькі добра, што ў дзіцяці будзе магчымасць прайсці аздаравленне на моры, на сон-цы, але адлускае яго яна не надта хацела, не паверыўшы нам, што мы вядзем да спецыялістаў. Папрасіла паказаць тых дзетак. Вось тады ў ба-чыла ў машыне інспектара, які быў у форме. А наконт узросту скажу, што на аздаравленне вивязджаюць нават куды меншьяя па ўзросце дзе-ці. Натуральна, іх перад гэтым аглядаюць і даюць дазвол і спецыяль-нага іна-тэрната, і, як сказала вышэй, медык...

Сяргей РАСОЛЬКА.

Абзац

▲ 22 чэрвеня на пасяджэнні выканкама Міжнароднага алімпійскага камітэта былі названыя гарды-кандыдаты на правядзенне зімовых Алімпійскіх гульніў 2018 года. Удзельнічаць у барацьбе за права пры-няць Гульні будзе ўсе тры гарды, якія падалі заяўкі, — Мюнхен (Гер-манія), Ансі (Францыя) і П'енханг (Паўднёвая Карэя). Сталіца Алімпі-яды-2018 будзе виворана 6 лпеня 2011

ЗВЯЗДА

ЧЭРВЕНЯ
2010 г.
СЕРАДА
№ 24 (15627)

Адзін ЯГО працоўны дзень

Усе мы кожны дзень вандруем: нехта гэта робіць дзеля адпачынку, выбіраючы далёкія маршруты, а некага да гэтага прымушае тая пасада, якую ён займае. Прычым часам даводзіцца за дзень намотаць шмат кіламетраў, каб паспець усё зрабіць і, вядома ж, больш зарабіць. Толькі гультаватым не пад сілу знаходзіцца ў бесперапынным руху.

Да разраду апошніх нельга аднесці чалавека, з якім мяне звёў лёс выпадкова, але не бескарна. У кожнага свае турботы ў гэтым жыцці, і большасць з нас некуды пастаянна спяшаецца. Менавіта ў той самай спешцы знаходзілася і я, калі на вуліцы да мяне падшоў хлопчык і пачаў прапанаваць паглядзець (а не купіць) нейкія там вельмі прыгожыя кніжкі. Зразумела, першая думка, якая завіталі ў маю галаву, як ад гэтага нахабніка хутчэй адвязацца, паколькі ні часу, ні жадання і ні магчымасці на такога кітапту набыць у мяне не было. Але хлопчык не адставаў і ўсё больш настойліва прапанаваў мне пагартач старонкі дзіцячых, гістарычных і кулінарных кніжак. Менавіта яго настойлівасць мяне і прывябіла. Плюс да ўсяго адчуваўся пазітыў, які не адразу можна знайсці ў незнаёмым чалавеку. Хлопчык так шчыра ўсмехаўся ды яшчэ і шмат гаварыў, што проста нельга было не пацікавіцца, якую прадукцыю ён прапанаваў мае ўвазе. У выніку ў нас завязалася доўгая, змястоўная гутарка, пасля якой мы дамовіліся, што я правяду разам з ім адзін яго працоўны дзень, дзеля таго, каб на свае вочы адчуць і ўбачыць, праз што яму даводзіцца праходзіць. Можна сказаць, што ў поўнай ступені я навязлася сама. І вось што атрымалася з нашай сумеснай працы...

Ягор, менавіта так завуць майго нечаканага спадарожніка, працуе **кур'ерам-кансультантам** ужо больш за год. І падыходзіць да людзей з прапановай паглядзець прадукцыю той фірмы, якую ён прадстаўляе, — гэта яго святы абавязак. Менавіта так можна стварыць сваю асабістую кліенцкую базу і зарабіць у перспектыве больш грошай. Праца не самая лёгкая, паколькі людзі ўсе розныя і ніколі не ведаеш, якая рэакцыя можа цябе чакаць. Але, як прызнаўся мне Ягор, зарабляе ён даволі нядрэнна (каля двух мільёнаў за месяц). І гэта калі ўлічваць, што вопыт працы ў яго не такі вялікі. Першапачаткова надта сварыліся бацькі, бо не верылі ў рэальны прыбытак. Тым больш што раней Ягор працаваў у банку, дзе ў прынцыпе таксама можна зарабіць немалыя грошы і развівацца ў кар'ернай плане.

Праца кур'ера мае шмат плюсаў. І галоўны з іх — магчымасць кар'ернага росту. Першапачаткова я працаваў кансультантам. У мяне былі даволі неаблажы паказчыкі па продажх. Гэта заўважыў менеджар і перавёў мяне на вышэйшую працоўную прыстапу. Цяпер я інструктар: назіраю і дапамагаю навічкам. Я разам з імі езджу па горадзе з прадукцыяй і назіраю, а калі трэба дапамагаю з продажами. Некаторыя губляюцца перад пакупнікамі і даводзіцца выраўноўваць сітуацыю. Далей, калі ўсё будзе добра, я магу прэтэндаваць на пасаду менеджара, паколькі ў мяне адны з лепшых паказчыкаў па працы.

Сустрэцца з Ягорам мы дамовіліся назаўтра ў дзевяць гадзін раніцы. Менавіта ў гэты час збіраюцца ўсе кур'еры на фірме дзеля таго, каб атрымаць прадукцыю і, калі неабходна, парады наконт тэрыторыі, дзе яна можа найбольш паспяхова разсыціся. Вось і мы атрымалі ўсё неабходнае для працы і рушылі...

Крок першы.

Вуліца Сямашкі

Менавіта сюды паехаць нам параіў менеджар. Акрамя мяне ў кампашку да Ягора дадалі яшчэ дзвюх дзяўчынак, якія толькі пачалі спрабаваць сябе ў гэтай сферы. Шчыра кажучы, упеўненасці ў сабе ў іх вачах я не ўбачыла. Але дзяўчатам падабалася тое, што не трэба сядзець у офісе і папісаць паперы. Іх зацікавіла магчымасць катацца па горадзе (дарэчы, праязны на ўсе віды транспарту выдае фірма, так што свае асабістыя грошы на аплата праезду кур'ер не затрачвае) і, безумоўна, мець жывыя стасункі з людзьмі.

На дарогу да месца высадкі нам давялося затраціць дзвесці каля паўгадзіны. Гэтага часу хапіла, каб бліжэй пазнаёміцца і разгаварыцца нежак так шчыра, па-сяброўску. Дзяўчаты аказаліся студэнткамі, якія задумалі ўладкавацца на працу на лета. Іх увагу прыцягнула перспектыва нядрэннага заробку, але грошы так проста не даюцца. І гэту акалічнасць усе пазней зразумелі...

Крок другі. Медыцынскі цэнтр кніжак не чытае

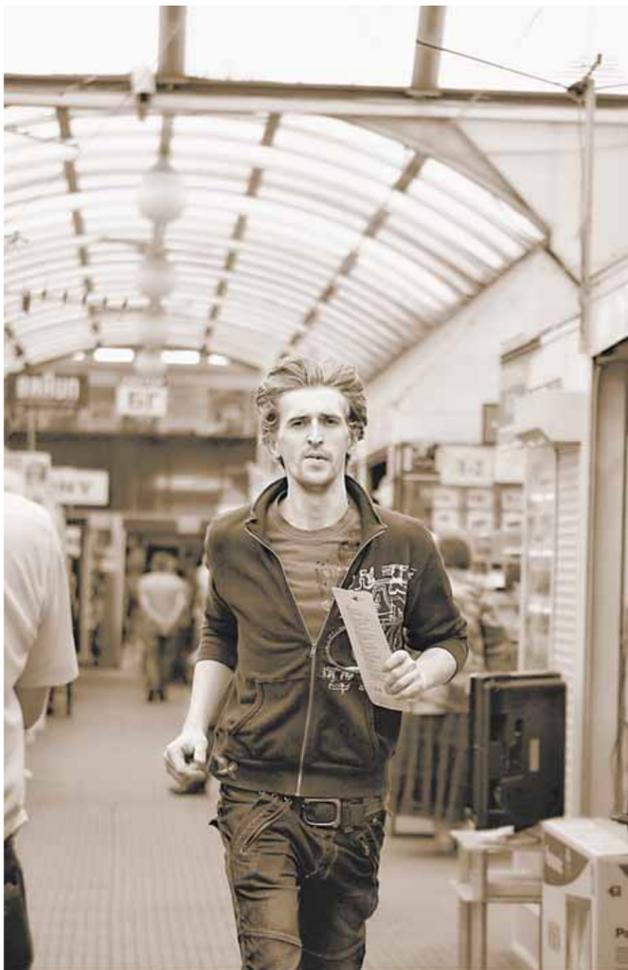
Першапачаткова, калі мы дабраліся ўсё ж такі да вуліцы Сямашкі, нават наш інструктар Ягор засумняваўся, а ці правільны раён мы выбралі дзеля продажу друкаванай прадукцыі гістарычнага, дзіцячага і кулінарнага кірунку. Нічога акрамя медыцынскіх цэнтраў і студэнцкіх інтэрнатаў мы перад сабой не заўважылі. Але, паколькі выбар у нас быў невялікі, зайшлі ў першы будынак, які трапіўся на вочы. І, як ні дзіўна, вялізныя залы медыцынскага цэнтра аказаліся амаль што пустымі. Таму давялося трохи папрыставаць да медперсоналу. Але, на жаль, прадаць удалося толькі адну кнігу. А жанчына ў бэльмы халаціку заявіла: «Аднапісеся. Мы кніжак не чытаем». Вось табе і на! Не магу не адзначыць таго аптымізму, з якім Ягор рабіў сваю справу. Яму заўсёды удалося знайсці неабходныя словы і падбраць найбольш спрыяльную інтанацыю дзеля ўсталявання кантакту з людзьмі. Не было такога, каб яму не ўсімкнуліся ў адказ. Вопыт ён і ў Афрыцы выні!

Крок трэці. Назад у цэнтр

У выніку, пасля таго, як мы абшлі некалькі медыцынскіх цэнтраў і безліч студэнцкіх інтэрнатаў, нам удалося прадаць толькі тры кніжкі на агульную суму ў сто тысяч беларускіх рублёў. Нядрэнна, але па словах Ягора, гэта мёрз. Звычайна за дзень прадаецца прадукцыі дзвесці тысяч на трыста-чытырыста. З гэтай сумы кур'ер забірае сабе 20 працэнтаў. У выніку за месяц набягае вялікая лічба.

Вось дзеля вышэйшых паказчыкаў мы і рванулі ў цэнтр. Там людзі чытаюць больш. Некаторыя кур'еры наогул выязджаюць за межы сталіцы, куды-небудзь у Барысаў ці Маладзечна. Там прадукцыя прадаецца лепш, ды і людзі нейкі больш кантактныя, шчырыя.

Наша паездка ў цэнтр не была безвыніковай. Уся астатняя прадукцыя разыхвалася амаль што ў адным будынку, дзе аказалася безліч офісаў. У адным з іх з усмешкай ад-

значылі, што на першы погляд падаецца, як быццам Ягор прадае дзяўчат, а не кнігі. Насамрэч, збоку глядзячы можна было ўдумаць і так. Адзін хлопец у акружэнні траіх дзяўчат — паказчык даволі ўнушальны. Значыць, што асноўную частку кніг прадаў Ягор. У дзяўчат жа справы ішлі нежак марудна. Можа, таму, што працоўны дзень быў першы і практыка актыўных продажаў у іх яшчэ невялікая. Але пачатак ужо ёсць. А ён па статыстыцы самы цяжкі.

Крок чацвёрты. Офіс

Па правілах фірмы ўсе супрацоўнікі павінны з'явіцца на офіс да 18.00. Менавіта ў гэты час заканчваецца працоўны дзень і наступae той момант, калі можна атрымаць свой законны заробак. З кур'ерамі звычайна разлічваюцца па днях або па тыднях. Залежыць ад жадання супрацоўніка. Гэта плюс такой сферы дзейнасці, паколькі кожны дзень у кішэні ёсць грошы і не трэба чакаць цэлы месяц.

Наша каманда з'явілася на месца нават крыху раней, чым трэба. Працоўны дзень

парадаваў нас і заробкам, і ўражаннямі ад усяго зробленага. Праўда, Ягор прызнаўся, што працаваць такой бандай, якая была ў яго сёння, даволі цяжка. Звычайна ён бярэ з сабой аднаго-двух чалавек, каб можна было раздзяліцца. А мы ў гэты дзень поўзалі за ім амаль што па пятах, паколькі не ведалі ўсіх сакрэтаў.

Людзі звычайна губляюцца, калі бачаць такую араву, — падзяліўся Ягор. — Яны проста не могуць адразу ўцяпіць, дзеля чаго да іх завітала падобная дэлегацыя. Затое нам не было калі сумаваць. І гэта вялікі плюс, паколькі ў адноце і час цяжка даужыць, і падарожнічаць па горадзе сумна. Свае мінусы і плюсы, яны ёсць заўсёды.

Не магу не пагадзіцца з такой думкай. Мінусы і плюсы ёсць у кожнай прафесіі. Мы самі для сябе вызначаем, у якой сферы хочам змагацца з першымі і павялічыць другія. Галоўнае, каб душа ляжала.

Да чужога працоўнага дня прыстала Наталля БЕЛЬЧАНКА.

МЕСЦА СУСТРЭЧЫ СЯБРОЎ — ПАМЕЖЖА БЕЛАРУСІ, РАСІІ, УКРАІНЫ

Сёння адкрываецца лагер славянскай моладзі «Дружба-2010». Па традыцыі ён пройдзе на памежжы Беларусі, Расіі, Украіны і будзе працаваць да 25 чэрвеня. Сёлета моладзевы форум прысвечаны 65-й гадавіне Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне. Дэвіз лагера гэтага года — «Мы перамаглі разам!». Як і ў мінулыя гады, удзельнікамі форуму стануць маладыя людзі з трох дзяржаў. Ганаровыя удзельнікі лагера — ветэраны Вялікай Айчыннай вайны. Больш падрабязна пра гэта маштабнае моладзевое мерапрыемства мы папрасілі расказаць першага сакратара Гомельскага абласнога камітэта БРСМ Андрэя БЕЛЯКОВА.

— Сёлета прымаючы бок лагера — Украіна. У прынцыпе, усе мерапрыемствы традыцыйныя. Гэта, у прыватнасці, спартыўныя, творчыя мерапрыемствы, «круглыя сталы» па рознай тэматыцы.

Аднак ёсць і новыя моманты. Напрыклад, сёлета будзе арганізаваны «круглы стол», прысвечаны міратворчай дзейнасці, у якім возьмуць удзел не толькі моладзевыя аб'яднанні трох краін, але і прадстаўнікі Беларускага фонду міру. Традыцыйным стала правядзенне «круглага стала», прысвечанага развіццю маладых сем'яў і руху маладых сем'яў трох краін, дзейнасці клубу маладых палітыкаў. Вельмі актыўна будзе працаваць наш клуб маладых журналістаў. Адкрыццё лагера прадугледжвае парад. Ні разу яшчэ не праходзіў парад удзельнікаў. Украіна сёлета ўпершыню прапанавала арганізаваць такога мерапрыемства. Паглядзім, наколькі яно цікава пройдзе.

У другі дзень фесту адбудзецца конкурс прыгажунь. Таксама дзяўчаты сталі пераможцамі. Увогуле лагер абяцае быць цікавым, а яго праграма вельмі насычаная. Традыцыйна галоўная мэта лагера — каб наша моладзь кантактавала, сябрвала з юнакамі і дзяўчынкамі з Расіі і Украіны. Пашыраюцца і межы форуму. Сёлета ўпершыню ў ім возьмуць удзел дэлегацыі з Паўднёва-заходняй адміністрацыйнай акругі Масквы, Ленінградскай вобласці, другі раз прыедуць арганізацыі грамадскага аб'яднання «Маналіт» з Курска. Усе гэтыя дэлегацыі прыязджаюць па запрашэнні Беларускага боку. Гэта нашы добрыя партнёры, і мы спадзяёмся, што гэта яшчэ больш збагаціць нашы партнёрска адносіны. А 26 чэрвеня, у суботу, моладзевыя дэлегацыі трох краін уводзіць у склад вялікіх дэлегацый і возьмуць удзел ва ўрачыстых мерапрыемствах на

мяжы трох дзяржаў, дзе будзе прадстаўніцтва не толькі моладзі, але і ўлады, іншых арганізацый.

— Як вы заўважаеце, такія сустрэчы дазваляюць маладым людзям пасябраваць? Ці шмат такіх прыкладаў?

— Галоўнае, што мы даём юнакам і дзяўчатам магчымасць сустрэцца і пазнаёміцца, даведацца, як жыве моладзь у краінах-суседках. Гэта вельмі важна, каб нашы сувязі, якія развіваюцца на працягу стагоддзяў, мацнелі. Моладзь сябрае, кантактуе. І, на мой погляд, такія мерапрыемствы, такія буйныя моладзевыя форумы дазваляюць з упеўненасцю казаць, што ў нашага сяброўства ёсць будучыня.

— Я ведаю, што ў вашага моладзевага лагера нават з'явіўся сайт?

— Так, летась беларуская моладзь стварыла такі сайт. Першапачаткова планавалася, што кожны год яго будзе абнаўляць прадстаўнікі іншых краін. Але наш сайт настолькі спадабаўся расійскаму і украінскаму боку, што яны выкалі прапанову, каб беларусы кuryравалі сайт і займаліся яго напauненнем, каб там заўсёды была цікавая інфармацыя.

Трэба заўважыць, што Манумент дружбы, каля якога ладзіцца лагер славянскай моладзі «Дружба», быў узведзены ў 1975 годзе да 30-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне, на мяжы трох краін — Беларусі, Расіі і Украіны. І кожны год напярэдадні Дня моладзі туды прыязджаюць маладыя людзі з трох краін, каб абмеркаваць надзённяе пытанні, якія хваляюць сучасных маладых людзей, і проста адпачыць. І можна з упеўненасцю сказаць, што сяброўства юнакоў і дзяўчат з Беларусі, Расіі і Украіны з цягам часу будзе толькі умацоўвацца, а лагер з кожным годам будзе збіраць новых сяброў і гасцей.

Святлана СУХАРКО.

Пазнай свой край!

ЛІТВА МАЕ «РЫБНЫЯ» МЕСЦЫ, тады як Сакі абыходзяцца без гразі

Зрабіць вандроўку ад Балтыкі да Чорнага мора — задача нялёгка нават па «вяснежым» і адзінавалятным савецкім часе. І тым не менш, як аказалася, нічога немагчымага няма. Можна сказаць нават больш: ці не кожны жыхар сталіцы мае шанцы наведаць і Літву, і Сакі ўсяго за палову дня. Дзеля гэтага толькі трэба вельмі ўважліва разгледзець карту... Маладзечанскага раёна.

Наша мова.

І наш шлюнік

Каб патрапіць у Літву, марнаваць час і грошы на візу зусім не абавязкова. Дастанкова выехаць з Маладзечна ў бок Валожына і праз паўтара дзясяткі кіламетраў крыху прыпыніцца ў буйной вёсцы Палачана. Вёска Літва будзе зусім побач, праз чыгуначнае палатно. Прычым менавіта гэта суседства адразу здымае ці не ўсе пытанні. Некалі якраз тут праходзіла мяжа: Палачана стаялі на баку Полацкага, тады кр Літва — Літоўскага княстваў. Адсюль пайшлі і назвы.

Перш-наперш для сябе адзначым, што Літва — вёска таксама немалая. І хоць некалькі гадоў таму ў ёй зачынілася школа, а з адметнай інфраструктуры засталіся хіба што крама і прыпыначны пункт на чыгуначы, сёння тут жыве пад 270 чалавек. На ўскарыку нават стаяць некалькі новабудуоўляў, што ж да «старых» дамоў, то яны — акуратныя і дагледжаныя. А плюс да таго мімаволі з'яўтаецца увагу на звыквы «ёўрастандарт» — раўноткі асфальт на вясковай вуліцы.

Паралелі можна працягнуць. Як і ў суседняй краіне, тут ёсць добрыя, багатыя на грыбы-ягады лясы. А Балтыку з лішкам замест мясцовай рэчка. На яе, як і ў блізкай адсюль рэчцы на землях выпрацаваных тарфянікаў, з Маладзечна і Мінска едуць шматлікія рыбакі — па шчупаку, плотак, акунёў, лінёў. Рыбы тут шмат і рыбы буйной. Прычым некалі для многіх жыхароў вёскі яна з'яўля-

лася някельскай і стабільнай крыніцай дадатковага даходу — улоў вазілі на кірмаш у райцэнтр. І ўсё ж галоўнае не ў гэтым. Напрыканцы мінулага стагоддзя на хмелевым полі бліз Літвы патрапіла знайсці... срэбны пояс Вітаўта. І хоць затым сёй-той выказаў меркаванне, што рэч гэта вялікаму князю насамрэч не належала, сёння цікавая знаходка старанна заахвоўваецца ў музеях сталіцы.

Праўда, ці мае беларуская вёска дачыненне да суседняй дзяржавы — пытанне ўжо іншае. Таксама дакладны факт: тут не пачуць літоўскай мовы і не сустрэнуць ніводнага літоўца. Старыя людзі кажуць, што іх тут проста ніколі не было. Ды і ўласна кажучы, тутэйшы жыхароў літоўцамі ніхто не называў. Для ўсіх яны — літвяне.

— Я прыехала сюды ў 1967 годзе з Валожынскага раёна, з вёскі Маршалкі, — распавядае жыхарка Літвы, былая настаўніца Яўгенія Фамінічна Чаплінская. — І ведаецца, з таго часу дамоў тут мо нават стала і больш. А вось колькасць людзей сапраўды зменшылася — усё ж сем'я раней былі вялікімі.

Сёй-той з літвянаў працуе ў мясцовым сельгаспрадпрыемстве, базале, ферма ў вёсцы не без падстаў лічыцца адной з лепшых у раёне. Іншыя знайшлі заробак у суседнім пасёлку Беразіньскі, дзе існуе цэх па вытворчасці дэталу для лядоўняў. Трэцяя ж і ўвогуле ездзяць у Маладзечна — дзякуючы чыгуначы гэты варыянт уладкавання цалкам рэальны. У той жа час існуе і рух у зваротным кірунку. Вёска Літва і наваколле з'яўляецца добрым месцам для адпачынку, тут купляюць дамы пад дахам і маладзечанцы, і мінчане. Тым больш што гэтану спрыяе зноў жа дызель.

Пошта ў Літву трапляе на... скутары.

КАНИКУЛЫ: НЕ ДА АДПАЧЫНКУ...

На пачатак лета па Брэсцкай вобласці часовую занятасць атрымалі ўжо больш як 3000 школьнікаў і студэнтаў, і сёння колькасць занятых маладых людзей у розных сферах дзейнасці штодзённа ўзрастае. На якія ж працоўныя месцы часцей за ўсё ўдаецца ўладкавацца моладзі? Усё залежыць ад наяўнасці вакансій, жадання і магчымасці працаваць поўны ці частковы працоўны дзень і некаторыя іншыя фактары. Немалаважным фактарам з'яўляецца і сума магчымых заробкаў. Так, напрыклад, рэалізатар газет атрымлівае поўны працэнт ад сумы выручкі, што складае прыблізна 200 тыс. руб. у месяц. У якасці дворніка можна атрымаць каля 240—300 тыс. руб., кухоннага рабочага

— 199—300 тыс. руб., выхавальніка — 100—300 тыс. руб., рабочага на доглядзе тэрыторыі Брэсцкай краіны — 250 тыс. руб., прадаўца кваса — 400 тыс. руб. + 3% ад выручкі, афіцыянта — 400 тыс. руб., чаявья, сельгасработніка — 300—400 тыс. руб., санітаркі — 300—450 тыс. руб., матроса-выратавальніка — 500 тыс. руб.

Пры ўладкаванні на пералічаныя ды іншыя вакансіі маладым людзям трэба ўлічваць, ці абавязкова патрэбна ў тым ці іншым выпадку наяўнасць санітарнай кніжкі, атэстата аб сярэдняй адукацыі, і хто можа быць прыняты на працу: толькі поўнагадоваы ці няпоўнагадоваы таксама.

Ян ПАЛЕСКІ.

Калі вы падпісаліся на газету «Звязда» на III квартал або 2-е паўгоддзе 2010 года — запаўняйце картку ўдзельніка, выразаіце і дасылайце яе да 2 ліпеня ў рэдакцыю на адрас: 220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А. Падпісчык можа выйграць электрапрапс, кухонны камбайн, тэлевізар або печ ЗВЧ. Розыгрыш прызоў адбудзецца 6 ліпеня 2010 г., вынікі публікуюцца ў газеце «Звязда» па 16 ліпеня 2010 г. Дастаўку тэлевізараў і печы ЗВЧ ажыццяўляе рэдакцыя. Астатнія прызы можна атрымаць у рэдакцыі па 30 верасня 2010 г. пры падачы квітанцыі аб падпісцы на «Звязду» на III квартал або 2-е паўгоддзе 2010 года і пашпарта. Пасля 30 верасня выдача прызоў спыняецца і прэтэнзіі падпісчыкаў не прымаюцца. Правілы гульні чытайце ў газеце «Звязда» за 22.05.10 г. Тэрмін правядзення гульні — з 22.05.10 па 30.09.10. Пасведччанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 1694 ад 13.05.10, выдадзена Міністэрствам гандлю РБ.

10 Картка ўдзельніка — падпісчыка «Звязды» на III квартал або 2-е паўгоддзе 2010 года. Прозвішча, імя, імя па бацьку. Падпіска аформлена і аплачана ў (адрэяленне сувязі) на III кв. або 2-е паўг. 2010 года. Жатні адрас і тэлефон (індэкс). Удачы ў розыгрышы!

Ф.СП-1 Міністэрства сувязі і інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь АБАНЕМЕНТ на газету ЗВЯЗДА з бесплатнымі ўкладкамі: «Чырвоная змена», «Месце самуправленне», «Краіна здароўя», «Жырандоля», «Купілі лепшае» — на 2010 год па месяцах. Table with 12 columns for months 1-12. Каму (прозвішча, ініцыялы), Куды (адрас), (паштовы індэкс) (горад, населены пункт).

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА на газету ЗВЯЗДА з бесплатнымі ўкладкамі: «Чырвоная змена», «Месце самуправленне», «Краіна здароўя», «Жырандоля», «Купілі лепшае» — на 2010 год па месяцах. Table with 12 columns for months 1-12. Каму (прозвішча, ініцыялы), Куды (адрас), (паштовы індэкс) (горад, населены пункт).

Сяргей БАРОЎСКІ:

«ФАВАРЫТЫ БЕРАГЛІ СІЛЫ ДЛЯ ПЛЭЙ-ОФ. І НЕ РАЗЛІЧЫЛІ, ШТО ГРУПАВАЯ СТАДЫЯ НЕ СТАНЕ ЛЁГКАЙ ПРАГУЛКАЙ»

Турнір набліжаецца да экватара, каманды на групавым этапе згулялі па дзве гульні. І высветлілася, што чэмпіянат свету ў ПАР-2010 зусім не апраўдвае нашых чаканняў. Чатыры гады мы нагульвалі апетыт, а корміць нас неяк сціпла і без прыпыў — відовішча напачатку многім падаецца сумным. Праўда, не без нечаканасяў: парад падаючых зорак еўрапейскага кантынента, якія быццам бы саборнічаюць у намінацыі «самы гучны правал на старце», прымушае усё ж сачыць за тым, як вырашыцца такая інтрыга. Пракаментуе матчы чэмпіяната свету мы папрасілі чэмпіёна СССР-82 ў складзе «Дынама», удзельніка чэмпіяната свету ў складзе зборнай СССР 1982 года Сяргея БАРОЎСКАГА.

— Сяргей Уладзіміравіч, якія ўражаны пакаіе а вас чэмпіянат? Многія прызнаюць, што вельмі часта глядзець гэты футбол сумна...

— Немагчыма, каб увесь турнір прайшоў аднолькава цікава і ўсё 64 гульні былі яркімі. На чэмпіянаце свету на кожны матч трэба выходзіць як на апошні бой, тады будзе цікава і будзе вынік. У адваротным выпадку і атрымліваюцца такія казусы, як у італьянцы, англічан, французцаў... Сапраўдны гульні пануацца, калі стартае плэй-оф, калі не будзе права на памылку. У стартавых гульнях гэтае права ёсць: праграў матч, нават два — і яшчэ не ўсё страчана. Футбол нерваў і майстэрства чакае нас менавіта ў плэй-оф.

— Перад пачаткам турніру многія прадракі афрыканскім зборным феэрычнае выступленне і спадзяваліся, што адна з камандаў кантынента стане адкрыццём чэмпіяната, прынясе сорпрыз. Аднак пакуль мы бачым, што перамагае з 12 матчаў толькі Гана, астатнія каманды аступілі...

— Відэа, Афрыка сказала сваё гучнае слова на мінутых чэмпіянатах. А зараз гульцы атрымалі добрыя кантракты ў Еўропе, гуляюць у моцных клубах. З'явілася шмат афрыканскіх зорак і, на мой погляд, яны не могуць знайсці агульнай мовы. Адсюль і адсутнасць гульнявой дысцыпліны, і адчуванне, што ўнутры камандаў не ўсё добра.

— На старце гучалі думкі пра тое, што зраўняўся футбол ва ўсім свеце, і сёння, маўляў, колькі захоўваць. Аднак мы бачым, што выдатны футбол дэманструюць зборныя Бразілія, Аргенціны, Уругвая, Мексікі...

— Ляцінаамерыканскім і мандам футбол у задавальненне, таму яны і гуляюць кожны матч па максімуму.

— Усе зарас шукаюць адказ на пытанне: што стала ў Афрыцы з еўрапейскімі фаварытамі: Францыя згуляла ўнічыю і аступіла, двойчы ўнічыю згулялі Італія і Англія, па разу аступілі Іспанія і Германія. Што адбываецца, Сяргей Уладзіміравіч?

— Францыя асабіста я не адносіў да фаварытаў. Пасля таго, як скончыў кар'еру Зідан, Віера і іншыя выдатныя гульцы, на зваць яе фаварытам цяжка. А Італія, Англія — так, відавочна, што ёсць праблемы. Я памятаю чэмпіянат свету 1982 года, дзе італьянцы зрабілі тры нічыі ў падгрупе і сталі чэмпіёнамі све-

ту. Таму і іспанцы, і італьянцы пралічвалі пэўныя моманты. Трэба рабіць сідку на тое, што не ўсё ў іх разлічка атрымалася, і зараз прыйдзеца выкладацца па поўнаў. Англічане яўна не гатовыя функцыянальна да чэмпіяната, «цяжка» гульцы. Але і тут, магчыма, стаўка была на тое, каб быць у форме ў плэй-оф. Паглядзім, што там будзе.

— Для гэтага яшчэ выйдзі ў плэй-оф тэра. — У любым выпадку, фаварыты прагматычна падыходзяць да турніру. У іх мэта — плэй-оф, і сілы яны бераглі для гэтага. Толькі на групавой стадыі лёгкай прагулкі, як бачым, не атрымалася.

— Скандал у зборнай Францыі стаў топ-навіной турніру. У чым прычына, на ваш погляд: агульнай нервознасці пасля няўдач ці гэта пралік галоўнага трэнера?

— Відавочна, што няма кантакту з трэнерам. Кантакт і раней быў не вельмі добрым, але тады быў Зідан, Віера, якія трымаць у руцях напульс, і каманда спухала іх. Зараз лідары, якія могуць павесці за сабой, гульняў, паводзінамі даваць прыклад астатнім, няма. Таму такі разброд і хістанні.

— Лёс запісных аўтсайдаў на старце прадракі Новай Зеландыі і Паўночнай Ка-

Футбол Чэмпіянат свету

рэй. Калі Новая Зеландыя яшчэ трымаецца, то КНДР пацярпела ганебнае паражэнне ад Партугаліі 0:7. Выпадковая гульня ці гэта выпадковыя каманды на турніры?

— Калі ўгадаць гісторыю чэмпіяната свету, то ўбачым, што абавязкова здараецца гульня з разгромным лікам. І заўсёды няпроста спрагназаваць, хто трапіць пад таку раздучку.

— Таксама цяжка сказаць, што адбываецца ўнутры іх каманды. Інфармацыя паступае супярэчліва: хто застаецца, хто просіць палітычнае прыстанішча. У любым выпадку, дыму без агню не бывае, і ўсё гэта сведчыць пра тое, што не ўсё гладка ў камандзе. А калі не ўсё добра, яно імгненна адаб'ецца на гульні. Гуляюць да гола, а потым на раз-два каманда рассыпаецца.

— За каго хварэе асабіста вы? — Пакуль нікому пераваг не адаю. Была ў мяне любімая каманда — зборная Францыі, за якую хварэў у канцы мінулага — пачатку гэтага годадзя. А зараз сімпатый няма. Сталася футбал як прафесіянал.

Алена АЎЧЫННІКАВА.

Хімія — гэта захапляльна...

Першая адкрытая алімпіяда па хіміі «Кісларод-2010» прайшла на хімічным факультэце Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Удзел у ёй узялі студэнты чатырох сталічных ВНУ: Белдзяржуніверсітэта, Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта, Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта і Міжнароднага дзяржаўнага экалагічнага ўніверсітэта імя А.Д. Сахарова. Галоўнай мэтай алімпіяды — папулярызацыя хіміі, а таксама ўсталяванне і падтрымка кантактаў паміж членамі студэнцкай хімічнай супольнасці. Інфармацыйным і фінансавым спонсарам алімпіяды выступіў лідар сусветнай хімічнай галіны нямецкай канцэрн «BASF».

Удзельнікам алімпіяды трэба было на працягу пяці гадзін рашыць пяць задач па неарганічнай, арганічнай, фізічнай хіміі і нанатэхніцы. Усе заданні былі арыентаваны на студэнтаў з творчым мысленнем, яны не толькі валодаюць базавымі хімічнымі ведамі, але і умеюць прымяняць іх на практыцы. Цікава, што ў шасці пераможцаў хімічнага факультэта БДУ. Дыпломам першай ступені быў узнагароджаны першакурснік хіміфака Багдан Ранішэнка. Дыплом другой ступені — у пяцікурсніка хіміфака Антона Галаюца і студэнта 5-га курса лячэбнага факультэта Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта Івана Гурскага. Дыплومی трэцяй ступені — у першакурсніка Мікалая Малашчанкі, студэнта другога курса Паўла Чуліна і пяцікурсніка хімічнага факультэта БДУ Аляксея Кананенкі.

Надзея НИКАЛАЕВА.

Літва мае «Рыбныя» месцы...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».) — Усё пачалося з прапановы назваць хоць бы адно беларускае слова, якое было б не падобным ні на рускае, ні на польскае, — загадвае Яўгенія Фамініна. — Такую «задачу» паставіў перада мной адзін са студэнтаў Маскоўскага фізіка-тэхнічнага ўніверсітэта, які прыехаў дамоў на канікулы. Калі шчыра, задачка падалася складанай, першым часам на памяць амаль нічога не прыйшло. Але я пачала шукаць і спыніла сваё пошук толькі летась. На той час было затавана больш чым тысяча слоў, і гэта — без уліку аднакарэнных.

Спачатку яна проста распытвала сяброў і знаёмых, затым вывела краху іншы шлях — параўнання слоўнікаў. Прычым праца з тымі ж слоўнікамі дала некалькі нечаканых адкрыццяў. Напрыклад, высветлілася, што існуе каля сотні амаль аднолькавых, розніцай хіба бо што па націску, рускіх і польскіх слоў. А вось тыя ж націск «цікі» на «гвоздзі» ці «гвоздзе» ўжо зусім не падобныя. Або такое назіранне: каб перакласці адно наша слова «люсу», тым жа палкам спатрэбіцца два — «д'ябал лесны».

— Калі хочаце, я вырашыла заняцца апалагетычнай роднай мовы, — заўважае Яўгенія Чаплінская. — Адно шкада: паслала свой невялікі слоўнік у Акадэмію навук, прайшоў год, а адказаў — аніякага адказу. І ўсё ж я веру: калі-небудзь знойдуцца людзі, якія працягнуць гэту справу.

З самаварам ад Янкі Купалы

Нейкі ў Літве і не зважаць за кілометр у суседнюю вёску Яхімоўшчына — усё адно, што не абмеркаваць з сябрамі апошня падзея на чэмпіянаце свету па футболе. І зрабіць той візіт трэба зусім не дзеля «тапанімічнай экзатыкі». Ярка з самой назве населенага пункта нічога дзіўнага нібыта няма. Затое ў Яхімоўшчыне можна пабачыць карыны ўраджэнца беларускай Літвы, вядомага ў Германіі, ЗША, Канада і, зразумела, у нашай краіне, мастака Кастуся Харашэвіча. А яшчэ тут проста неабходна зясці ў філіял музея імя Янкі Купалы.

Будучы пазе з'явіўся ў Яхімоў-

Яўгенія ЧаПЛІНСКАЯ: канпіютар — незалежна ад узросту.

шчыне ў 24-гадовым узросце — каб працаваць на мясцовым бровары. Але здарылася так, што менавіта ў гэтай вёсцы па сутнасці «нарадзілася» палова першага кулаўскага зборніка «Жалейка». І ўтым ліку перакладзенны на 83 мовы неадфіліяны «гімн» беларускага таго часу «А хто там ідзе?»

Чуць і бачыць — рэчы розныя. Таму трэба адразу ж заўважыць: да нашых дзён захаваліся і копіішні бровар, і дом для чорнаробчы, і два свіраны. А музей месціцца ў тым самым, перапероўным будынку былой панскай летняй кухні, дзе жыў Купала. Прычым сёння ў музеі можна адшукаць самавар, з якога піў гарбаты Янка, люстэрка, у якое ён глядзеўся, валізь, з якой будучы пазт прыехаў у Яхімоўшчыну. А яшчэ ў «той самы» пакой песьняра ўводзіць праз «тыя самыя» дзверы. І пры гэтым — абавязкова дакарнаеся да «той самай» жалезнай ручкі.

— Без мора. Затое з гаючай вадой. Каб апянуцца ў апошнім з запланаваных пунктаў, трэба скіравацца з Яхімоўшчыны на Валікеа. З'явіцца і недзе праз 7-8 кіламетраў збочыцца направа — да вёскі Палыны. Уласна кажучы, гэта і літва на літвы канчатковай мэтай. Палыны і Сакі аддзяляе толькі дарога.

Адкуль з'явілася на карце Маладзечаншчыны гэта, як быццам, «крымская» назва, не скажа ніхто.

І разам з тым кажаць аб нейкім заняпадзе тут таксама нельга. Сакі краістаюцца папулярынасцю ў данчакі. Вядома, да «крымскага» ажыятажу яшчэ далёка, але, нягледзячы на адсутнасць лячэбнай гразі, пустыя дамы ў вёсцы купільцо ахвотна: хто дзеля агарода, а хто — і проста «дзеля шашлык».

— Самыя нечаканы ў наваколлі планавалі збудаванне санаторыя. Па вельмі прастай прычыне — за тры кіламетры адсюль знаходзіцца незвычайная крыніца. І хоць у яе гаючыя магчымасці вераць далёка не ўсе, ці не кожны адзначае: вада тут заўжды халодная, чыстая і, апроч таго, — не «псуецца» па некалькі год. Сама ж крыніца лічыцца святой і вабіць шматлікіх вернікаў. А на дзясціты тыдзень ад Вялікадня тут праходзяць адмысловыя фестывалы, прычым ладзяць іх як праваслаўныя, так і каталікі.

Сяргей ГРЫБ. Маладзечанскі раён.

Ваць пытанне

МАЛАДЫ СПЕЦЫЯЛІСТ: пад'ёмныя, пераразмеркаванне, адмова ад кантракта

Падкажыце, калі ласка, ці можа пагаршэнне стану здароўя і змена сямейнага становішча быць падставай для пераразмеркавання маладога спецыяліста ў іншую арганізацыю? І якім чынам трэба дзейнічаць, каб гэтага дабіцца?

М. Кузняцоў, г. Мінск. На пытанні чытачоў «Звязды» адказвае намеснік старшыні ЦК Беларускага прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі, старшыня Рэспубліканскага савета старшын па прафсаюзных камітэтаў навучнай моладзі пры Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Раман ДАПІРА.

Згодна з пунктам 22 Палажэння аб пераразмеркаванні права на пераразмеркаванне маюць усё катэгорыі, якія карысталіся прэфэрэнцыямі пры размеркаванні: гэта інваліды, сямейныя людзі, цяжарныя жанчыны і г.д., калі названыя абставіны з'явіліся ўжо пасля размеркавання. Напрыклад, пераразмеркавацца па месцы праходжання службы мужа могуць жанкі асобаў, абраных на выбарную пасаду ў дзяржаўныя органы, жанкі вайскоўцаў (за выключэннем жонак вайскоўцаў, якія праходзяць тэрміновае службы і курсантаў), супрацоўнікаў Службы бяспекі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, органаў унутраных спраў, дзяржаўнай бяспекі, фінансавых расследванняў, Камітэта дзяржаўнага кантролю, мытных органаў, органаў падпарадкаваных па надзвычайных сітуацыях, пракурорскіх работнікаў, работнікаў Міністэрства замежных спраў, накіраваныя ў службу або камандзіроўку. Пераразмеркавацца можна і ў тым выпадку, калі ў размеркаванага маладога спецыяліста з'явіліся медыцынскія супраказанні да работ на атрымнай спецыяльнасці.

Падставой для пераразмеркавання могуць быць таксама:

— адмова наймальніка ў прыёме на працу маладому спецыялісту, накіраванаму ў адпаведнасці з заяўкай наймальніка (дагаворам аб падрыхтоўцы спецыяліста). Тэарэтычна такое можа быць, бо заяўкі фарміруюцца загадзя;

— немагчымасць забеспячэння месцам працы ў адпаведнасці з атрыманай спецыяльнасцю (прафесіяй) і прывоенай кваліфікацыяй пасля заканчэння службы ва Узброеных Сілах. Прынамсі, калі малады спецыяліст прызваны на службу ў армію, то час, на працягу якога ён абараняе Айчыну, залічваецца ў тэрмін працы па размеркаванні. А калі пасля службы ў арміі хлопцэ збіраецца працаваць паводле размеркавання, ён абавязаны пісьмова папярэдзіць пра гэта наймальніка;

— спыненне працоўнага дагавора з маладым спецыялістам у выніку аднаўлення на працы работніка, які раней займаў гэту пасаду, парушэння вызначаных правілаў прыёму на працу (пункты 2 і 3 артыкула 44 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь);

— скасаванне працоўнага дагавора па ініцыятыве наймальніка ў выпадку ліквідацыі арганізацыі, спынення дзейнасці індывідуальнага прадпрыемства скарачэння колькасці і штату работнікаў;

— перавод маладога спецыяліста, з яго згоды, ад аднаго наймальніка да іншага (пункт 4 артыкула 35 Працоўнага кодэкса) па ўзгадненні паміж імі ў адпаведнасці з атрыманай спецыяльнасцю (прафесіяй) і прывоенай кваліфікацыяй;

— адлічэнне з установы адукацыі, дзе малады чалавек атрымліваў адукацыю больш высокага ўзроўню на дзённай форме навучання.

Яшчэ адзін важны момант. Раней у маладых спецыялістаў не было магчымасці пераразмеркавацца, нават калі наймальнік пастаянна затрымліваў ім выплату заробатнай платы. Цяпер парушэнні наймальнікам працоўнага заканадаўства, калектывнага ці працоўнага дагавора з'яўляюцца падставай для скасавання па татрабаванні работніка працоўнага дагавора і наступнага пераразмеркавання.

Надзея НИКАЛАЕВА. (Заканчэнне будзе.)

РЭГІСТРАЦЫЯ ПАСВЕДЧАННЕ №12 ад 19 лютага 2009 года выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Заснавальнік газеты — установа «Рэдакцыя газеты «Звязда»; грамадскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».

Трэба мець на ўвазе, што на працягу двух гадоў пасля заканчэння ВНУ іх выпускнікі, якія прыступілі да працы па размеркаванні і з'яўляюцца маладымі спецыялістамі, абавязаны паведамаць у камісію па пераразмеркаванні аб усіх змяненнях, звязаных з іх выбарай і працай. А ўстанова адукацыі абавязана адсочваць усё і перамяшчэнні. Для вырашэння пытання аб пераразмеркаванні трэба звярнуцца ва ўстанову адукацыі, якая ажыццяўляла размеркаванне, з адпаведнай заявай і дадаць да яе дакументы, якія пацвярджаюць вашу права на пераразмеркаванне. У тым выпадку, калі камісія прыме рашэнне аб пераразмеркаванні, малады спецыяліст атрымае новае пасведчанне аб накіраванні на працу. Часткай 7 пункта 22 Палажэння аб размеркаванні вызначана, што ў выпадку немагчымай забеспячэння пры пераразмеркаванні месцам працаўладкавання ў адпаведнасці з атрыманай спецыяльнасцю (прафесіяй) і прывоенай кваліфікацыяй, малады спецыяліст пры наўнаўсці падстаў для вызвалення ад вяртання сродкаў, выдаткаваных дзяржавай на яго падрыхтоўку, мае права звярнуцца ва ўстанову адукацыі па даведку аб самастойным працаўладкаванні. Праўда, у гэтым выпадку малады спецыяліст страчвае статус маладога спецыяліста.

— Ці можа малады настаўнік адмовіцца ад заключэння кантракта?

Л.Г., Пухавіцкі раён. У адпаведнасці з дзейным Пагадненнем паміж Міністэрствам адукацыі і беларускім прафесійным саюзам работнікаў адукацыі і навукі, кантракт можа быць заключаны з маладым спецыялістам тады, калі ён даў на гэта пісьмовае згоду. У адваротным выпадку з ім заключаецца бестэрміновы працоўны дагавор. Гэта значыць, што праца маладога педагога ў гэтай установе не абмяжуецца двума гадамі адпрацоўкі. Праўда, пасля заканчэння тэрміну адпрацоўкі наймальнік можа прапанаваць работніку заключыць кантракт. Разам з тым, бываюць выпадкі, калі маладому спецыялісту больш выгадна заключыць кантракт, у якім занатаваныя пэўныя сацыяльныя гарантыі, напрыклад, дадатковыя дні адпачынку...

— Ці належыць маладому спецыялісту так званы «пад'ёмныя» выплаты, калі ён не атрымліваў стывендыю?

А. Давыдка, г. Брэст. У адпаведнасці з пунктам 26 Палажэння аб размеркаванні, пасля заканчэння вучобы маладым спецыялістам, які атрымаў сярэдняю спецыяльную і вышэйшую адукацыю, выплачваецца грашовая дапамога ў памеры месячнай стывендыі, прызначанай ім у апошнім семестры, а маладым спецыялістам, які атрымаў прафесійна-тэхнічную адукацыю, — з разліку тэарэтычнай стаўкі па прывоенай ім кваліфікацыі (разрадзе, класе, катэгорыі) ці адпаведнага акладу.

Выплата грашовай дапамогі ажыццяўляецца наймальнікам у месячны тэрмін пасля заключэння працоўнага дагавора (кантракта) з маладым спецыялістам у поўным памеры, незалежна ад колькасці выкарыстаных ім дзён адпачынку.

Маладым спецыялістам, які атрымаў сярэдняю спецыяльную або вышэйшую адукацыю па педагогічных спецыяльнасцях, выплачваецца грашовая дапамога за 45 календарных дзён за кошт сродкаў рэспубліканскага ці мясцовага бюджэту той навучнай установы, якую яны закончылі, з разліку месячнай стывендыі, прызначанай ім у апошнім семестры. У выпадку, калі малады спецыяліст не атрымліваў стывендыі ў апошнім пераходным семестры, ім выплачваецца адпаведная грашовая дапамога з разліку сацыяльнай стывендыі, устаноўленай на момант заканчэння навучнай установы.

Надзея НИКАЛАЕВА.

Квэст для дарослых і не вельмі

АДНАКРЫЛАЯ ЗЯЗЮЛЯ

Жыла-была на зямлі бедная старая жанчына. І была ў яе дачка — добрая, чарнавокая, чарнабровая, да працы здольная, да людзей ласкавая. Сваталіся да яе баяры, сваталіся кушты ды царэвічы, але ніхто ёй любы не быў, ні за кога не ішла, бо як жа маці без дапамогі пакінуць?

Толькі працуў пра яе прыгажосць князь заакіянскі — Даніла, прыехаў у сваты, а ўжо наабыцаў... Ды ўвесь свет паказаць, калі замуж пайсці пагодзіцца!

Даспадобы прыйшоўся гэты жаніх, і пакінула дачка матулю сваю.

Паехалі маладыя ў краіну далёкую, высеэле згулялі вялікае: пілі віно салодкае, пелі песні гучныя.

І сталі б жыць яны, пажываць, ды з'язджаў Даніла — вельмі часта і надоўга, накідаў сваю палавіну. Не адну, — была ў яе свякроў злая, прымушала нявестку працаваць штодзень і штоноч. І ліліся з вачэй яе слёзы горкія...

Па расе сцюдзёнай, на праце мурожнай праз дуброву шумную пайшла яна ў лес глухі, прытулілася там да бязрокі белай і давай расказваць пра долю сваю.

Пачула плач яе галубка шэрая, загаварыла чалавечым голасам: «Дзіця маё беднае! Нарадзіла я цябе, ускарміла, хацела, каб ты долечку шчасную мела, а ты пакінула мяне. Вось і маеш цяпер гора горка. Але я, маці, усё адно шкадуў не ведаю. Зрабілася, бач, галубкаю шэрай, прыляцела ў зямлі чужыя, каб з бяды цябе выратаваць».

І, каб дачушка вольнай была, ператварыла маці яе ў звычкую шэрую. Толькі ў птушкі гэтай, як ва ўсіх, хто адрокся ад Маці і Радзімы, бракавала... крыла.

У нябёсах і па сёння кружыць яна — аднакрылая. Хто бачыць яе — успамінае зямлю сваю і ведае, што здраджваць ёй нельга. Бо чалавек без Радзімы, як птушка без крыла.

Каярына ІВАНИНА, студэнтка факультэта беларускай філалогіі і культуры Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя П.М. Магнэрава, г.н. Вараніева.

Выпісвайце «Звязду» на II паўгоддзе 2010 года 3 БЕСПЛАТНЫМІ ўКЛАДКАМІ. МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ СВЯЯ СПРАВА КУПИ ЛЕПШАЕ! КУПИ ПАСПІТІ ЦЕНА Краіна Здароўя. ТАБЛЕТКА ПАСПІТІ ЦЕНА. ДЛЯ ІНДЫВІДУАЛЬНЫХ ПАДПІСЧЫКАЎ 63850 12 400 рублёў на месяц 74 400 рублёў на паўгоддзе. ДЛЯ ВЕТЭРАНАЎ ВАВ І ПЕНСІЯНЕРАЎ 63145 11 600 рублёў на месяц 69 600 рублёў на паўгоддзе. ДЛЯ ВЕДАМАСНЫХ ПАДПІСЧЫКАЎ 63858 19 900 рублёў на месяц 119 400 рублёў на паўгоддзе. ВЕДАМАСНАЯ ПАДПІСКА ДЛЯ УСТАНОВ МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ, МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І МІНІСТЭРСТВА АХОВЫ ЗДОРОВ'Я 63239 18 000 рублёў на месяц 108 000 рублёў на паўгоддзе. ПАДПІСКА «ДА ЗАПАТРАБАВАННЯ» (праз кіёск РУП «Белсаюздрук») ДЛЯ ІНДЫВІДУАЛЬНЫХ ПАДПІСЧЫКАЎ 63850 9 700—11 180 рублёў на месяц 58 200—67 080 рублёў на паўгоддзе. ДЛЯ ВЕТЭРАНАЎ ВАВ І ПЕНСІЯНЕРАЎ 63145 8 940—10 430 рублёў на месяц 53 640—62 580 рублёў на паўгоддзе. ДЛЯ ВЕДАМАСНЫХ ПАДПІСЧЫКАЎ 63858 13 134—14 080 рублёў на месяц 78 804—84 480 рублёў на паўгоддзе. ВЕДАМАСНАЯ ПАДПІСКА ДЛЯ УСТАНОВ МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ, МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І МІНІСТЭРСТВА АХОВЫ ЗДОРОВ'Я 63239 12 230—13 170 рублёў на месяц 73 380—79 020 рублёў на паўгоддзе. * Залежыць ад рэгіёна

Клятва выпускніка БДУ

Баль выпускніку Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта адбудзецца 23 чэрвеня ў сценах Ліцэя БДУ. На баль запрошаныя каля 600 чалавек, а ўсяго ў гэтым годзе дыплом выпускніка БДУ атрымаюць амаль 4,5 тысячы маладых людзей (3 тысячы выпускнікоў дзвіннага і 1,3 тысячы — завочнага навучання).

Выпускніку павіншуюць рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка, прарэктары і дэкан. Самым дастойным рэктар уручыць ганаровыя дыпломы і памятныя падарункі за асаблівыя заслугі ў спартыўным, навуковым, культурным і грамадскім жыцці ўніверсітэта. Сярод узнагароджаных будуць і 20 уладальнікаў звання «Зорка факультэта». Асабліва будуць адзначаны 20 юнакоў і дзяўчат, прызнаных «Лепшымі выпускнікамі БДУ». Гэта дзвятка лепшых запрошана і на Рэспубліканскі баль выпускнікоў ВДУ, які пройдзе 29 чэрвеня з удзелам кіраўніка нашай дзяржавы.

Усе выпускнікі БДУ дадуць урачыстую клятву: «Дастойна служыць прынятым добра і справядліваці на карысць чалавека, Айчыны і сусветнай цывілізацыі, захоўваць і множыць слаўныя традыцыі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, быць узорам высякароднасці, сумленнасці і працалюба, усё сілы, розум і імкненні накіроўваць

10 ПРЫЧЫН АДМОВІЦА АД ЛЕТНЯГА ВОДПУСКУ

Лета, гарачыня... Здаецца — ня якая праца можа быць летам, калі ярка ззяе сонца, калі нас рана сустрэае досвітак і праводзіць позні захад сонца, а на працу раз-пораз вяртаюцца адпачыныя, загаралыя і задаволеныя калегі... Тыя ж, хто яшчэ не быў у водпуску, будуюць светлыя планы, абмяркоўваюць перавагі экзатычных краін, у радасным узрушэнні бегаюць па крамах, выбіраючы сабе купальныя касцюмы. А вы толькі моўчкі ўздыхаеце, таму што ваш адпачынак не трапіў на летнія месяцы... Прапануваў перастаць шкадаваць сябе і зайздросціць іншым! Давайце паспрабуем адкінуць эмоцыі і задумацца, ці так вам трэба ў водпуск менавіта цяпер? Існуе, ва ўсякім разе, 10 важных прычын, на якіх водпуск можна адкласці на іншую пару года.

1. ЛЕТНЯЯ ГАРАЧЫНЯ

Гарачыня — яна і ў Афрыцы гарачыня... і ў Турцыі, і ў Егіпце, і ў Мінску, і ў Брэсце. Падумаеце, ці варта з адной гарачыні ехаць у іншую? Лепш пачакайце бархатнага сезона. А летам на працы з кандыцыянерамі не так ужо і кепска.

2. ГУЛЬНЯ НА КАНТРАСЦЕ

Адсутнасць рэзкага кантрасту ў надвор'і паміж вашай радзімай і папулярнымі курортамі наўрад ці летам моцна парадуюць вас. У той жа час ёсць маса курортаў, куды, паехаўшы зімой, можна зноў апынуцца ў леце, напрыклад традыцыйны Егіпет, экзатычныя ААЭ, тэмпературная Куба, культывы Гоа, казанчы Тайланд, рэспектабельныя Мальдзівы...

3. МЯСЦОВЫ АДПАЧЫНАК

Летам можна знайсці масу спосабаў пазабавляцца ў выхадныя дні і ўвечары, не ад'язджаючы далёка ад дома і не губляючы каштоўныя дні адпачынку: дача, лес, шашлык, рыбалка, катанне на цепаходзе па рацэ...

4. ГАРМОН ШЧАСЦЯ

Для выпрацоўкі гармоніі шчасця — сератаніну, абавязкова патрэбна святло. Недахоп святла ў зімовы час года і з'яўляецца прычынай такіх распусьцюджаных цяпер вяснова-зімовых депрэсій. Менавіта таму ў сонечныя дні нас звычайна суправаджае добры настрой і нам псіхалагічна лягчэй жыцьцё. Таму будзе лепш, калі вы адкладзіце наведванне сонечных краін менавіта на зіму.

5. ЛЕТНІ СОН КАРАЦЕЙШЫ

Летам з-за працяглага светлага дня прачынацца лягчэй. Ды і ярка зялізна за акном некалькі бадзёрыч. Успомніце, калі ласка, змрочны від з аічна халоднай зімой і позній восенню... так бы і не вылазіў з пасцелі. Вось тут вам і не пашкодзіць доўгачаканы водпуск.

6. ДЗЕЦІ

Летам на курортах вельмі шмат дзяцей, а разам з імі шуму, ляманту, крыкаў, плачу і тузаніны... Усё гэта можа сапсаваць адпачынак нават тым, у каго ёсць уласныя дзеці, не кажучы ўжо пра тых выпадках, калі вы бяздзетныя.

7. ЗАЙДРАСЦ КАЛЕГ

Ці спрабавалі вы калі-небудзь здзівіць калега сваім загарам летам? Наўрад ці вам гэта ўдасца. А вось імяці... увесь бледнаваты офіс, убачыўшы бронзу вашай скуры, а таксама ваш памаладзелы і ззяючы ад задавальнення твар, у тайне будзе паміраць ад зайздросці.

8. «НЯНЬКА» ВАШАМУ ГАДАВАНЦУ

Летам у большасці вашых знаёмых будзе вясняная куча планаў і мінімум вольнага часу. Таму знайсці таго, хто пагадзіўся б паглядзець за вашай хатняй жывёлай, пакаёмымі раслінамі, будзе значна цяжэй, чым зімой.

9. ЦЭНЫ

Летам цэны на адпачынак вышэйшыя, прычым у 2-3 разы. Адклаўшы водпуск на зіму, можна проста эканоміць.

10. ГАРДЗЮБ

Летам у вас будзе шмат часу, каб які след падрытываць ваш курортны гардэрб. Вам не трэба будзе на агол галавы кідацца па пакупкі і купляць першае, што трапіць пад рукі. Тым больш, што нашы падпрымальныя прадаўцы палову лета прадаюць тое, што не разыходзіць. І толькі пасля выстаўляючы новыя калекцыі. Уважліва і не спяшаючыся, атрымліваючы масу задавальнення ад шопінгу, вы зможаце набыць менавіта тое, што трэба менавіта вам. Да таго ж у канцы лета пачнуцца распродажы летніх калекцый, што даць вам магчымасць эканоміць. Акрамя таго, у вас застаюцца магчымасці пратэсціраваць рэчы, набытыя загадзя: вам не давядзецца пакутаваць ад мазалёў, якія часта з'яўляюцца пры носцы новага абутку, ад падаючай лямкі сарафана ці ад штаноў, якія раптоўна збегліся.

Лёзненская крыніца — добрая вадыца

Лёзненскі хіжар Ігар ДРАЗДОЎ прымаў удзел у аздабленні крыніцы на беразе ракі Мошна побач са сваёй сядзібай і заўсёды ўжывае толькі гэтую ваду.

Што рабіць?

КАБ ВАРЫКОЗ НЕ ЗБЫЎ ВАС З НОГ...

Лета — пара адкрытага адзення. Жанчынам так і хочацца зачароўваць ножкамі мужчын, мужчынам — змяніць штаны на лёгкія шорты. Але дазволіць сабе гэта могуць не ўсе. Тыя, чые ногі ўпрыгожваюць мудрагелістыя «змейкі» і сіношныя вузлы, дзесяць разоў падумаюць перад тым як штосці адзець і ў дзевяці выпадках з дзесяці зробіць выбар на карысць закрытага адзення. Так дзейнічаць іх вымушае варыкозная хвароба.

Яна можа правяціцца ўжо ў дастаткова малым узросце — у 20 гадоў і нават раней. Спачатку узнікаюць адзін-два вузлыкі на задняй або ўнутранай паверхні галёнкі (гэта 1—2 стадыі варыкозу). Тут хваробу яшчэ можна прыпыніць пры дапамозе мазіў, таблетаў, спецыяльных панчоў, эластычных бінтуў (кампрэсійнага трыкатажу) і мераў прафілактыкі. Самі дэфекты яны ўжо не ліквідуюць, але ўмацоўваюць вены і не дадуць прагрэсаваць хваробе. Калі варыкоз не лячыць, то праз нейкі час на месцы вузляку з'яўляюцца цёмна-сінія кангламераты, падобныя на гронкі вінаграду, а блакітныя «змейкі» ператвараюцца ў тоўстыя звільстыя «пачвары» (3-4-й стадыі).

Чаму гэта небяспечна? Хтосьці скажа: непрыгожа — гэта яшчэ не смеротна. І не будзе мець рацыі. Медыкі папярэджваюць: у расшыраных сасудах змаруджаецца ток крыві, з-за гэтага там пачынае згусцаць кроў і могуць утварацца тромбы. Калі тромб адрываецца, ён можа закупорыць любы сасуд у арганізме, у тым ліку жывячыя, і чалавек можа памеціць. Вось таму чым раней развітаецца з варыкознымі вузламі, тым лепш.

А развітацца з імі заўсёды магчыма толькі пры дапамозе аперацыі. **Якія аперацыі робяць пры варыкозе?** **Флебэктамія.** Хірургічны метад выдалення паверхневых варыкозных венаў з прымяненнем спецыяльных інструментаў (зондаў). Па ходу варыкозной вены робіцца некалькі разрэзаў, вена вылучаецца, праз яе прасвет праводзіцца спецыяльны зонд-праваднік і варыкозны ўчастак выдалаецца (выцягваецца) механічным шляхам.

Мікрафлебэктамія. Выдаленне варыкозных венаў праз некалькі мініяцюрных праколаў, якія не патрабуюць накладання швоў і, пры загойванні, практычна не пакідаюць рубцоў.

Склератэрапія. Метад безаперацыйнага выдалення варыкозных венаў, пры якім у правес пашкоджаныя вены з дапамогай ін'екцыі ўводзіцца склеразуючы прэпарат, які выклікае «склейванне» ўнутранай сценкі сасуда. У далейшым склеразаваная вена разыходзіцца, г. зн. выдалаецца з арганізма.

Эндаскапічная дысекцыя. Так называецца аперацыя з выкарыстаннем відэаэндаскапічнай тэхнікі. Робіцца скурыны разрэз. Пад скуру ўводзіцца спецыяльны эндаскоп, падключаны да манітора. Далей усё маніпуляцыі праводзяцца пад відэакантролем. Эндаскоп павольна перамяшчаюць да варыкозной вены. Пад яго кантролем з дапамогай спецыяльных інструментаў вены вылучаюць і перасякаюць іх.

Для прафілактыкі ● Неабходна пастаянна сачыць за сваёй вагой — залішняя вага правакуе развіццё варыкозу і сур'ёзна перашкаджае лячэнню. ● Прафілактыка варыкозу — гэта і адмова ад курэння. Гэта шкодна звычайна надзвычайнага ўплыва на сценкі ваших сасудаў. ● Пастаянна займацца фізкультурай, але не той, што звязана са стаяннем на адным месцы і пад'ёмам цяжару (гэта толькі ўзмацняе варыкоз), а дынамічнай, дзе трэба шмат рухацца. Лепш за ўсё для прафілактыкі падыходзяць плаванне і язда на веласіпедзе. А вось тыя віды спорту, дзе ёсць рыўкі (валейбол, вялікі тэнніс, футбол), пагражаюць траўмамі сасудаў ног, таму пры варыкозе супрацьпаказаны.

● Для папярэджання варыкознага расшырэння венаў таксама карысны лёгкі масаж ног. Яго вы можаце выканаць і самі. Лёгка пагляджайце далюно ўсю нагу ў кірунку энзу ўверх — ад ступні да пахвыні. Самамасаж лепш за ўсё выконваць 5-7 хвілін з раніцы, пасля зарадкі.

● Не стойце доўга на нагах. Калі ўзнікла такая сітуацыя, страціцеся разagnaць кроў пад'ёмамі на «цыпачках», пераступаннем з нагі на нагу.

● Падарожнічачы на машыне, варта кожныя 1,5-2 гадзіны спыняцца і 10-15 хвілін хадзіць хуткім крокам. Падчас працяглага пералётаў або перавозаў у аўтобусе пажадана устаць і некалькі хвілін пахадзіць па салоне. Акрамя гэтага, карысныя перыядычныя энергійныя згінанне і разгінанне ног у галёнкаступнёвым суставе.

● Падчас цяжарнасці насіце эластычныя панчохі або бінты (асабліва пры неспрыяльнай спадчыннасці).

● У некаторых выпадках урачы рэкамендуюць выкарыстоўваць кампрэсійны трыкатаж і здаровым людзям. Напрыклад, існуюць спецыяльныя голфы для тых, хто падарожнічае самалётам. Медыкі нават падумалі спецыяльны тэрмін для абазначэння праблем з нагамі ў тых, хто шмат лятае: «сіндром падарожніка» або «сіндром эканомікласа». Калі чалавек пускаяецца ў працяглая падарожжы (асабліва на самалёце або аўтамабілі), ён істотна абмежаваны ў руху, цыркуляцыя крыві запавольваецца, ствараюцца умовы для ўзнікнення тромбаў.

ПРЫЧЫНЫ РАЗВІЦЦА ВАРЫКОЗУ

● **Прамахаджэнне.** На варыкоз хварэюць толькі людзі — ні аднаго выпадку аналагічнага захворвання не было выяўлена ні ў адной жывёлы за ўсю гісторыю ветэрынарыі. Пры гэтым варта адзначыць, што варыкоз пашкоджае, у большасці выпадкаў, вены менавіта ніжніх канечнасцяў: у вертыкальным становішчы цела на сценкі ног пастаянна ўздзейнічае ціск слуга крыві, вышыня якога роўная адлегласці да сэрца. Самым сур'ёзным фактарам тут з'яўляецца сіла гравітацыі. Таму найбольшую рызыку захворвання маюць людзі, якія працягла час знаходзяцца на нагах — цырульнікі, прадаўцы і г.д.

● **Спадчыннасць.** Самае, напэўна, непрыемнае ў варыкозным расшырэнні венаў у тым, што яно мае схільнасць перадавацца ў спадчыну незалежна ад полу дзіцяці. Такім чынам, варыкоз можа быць ужо прыроджаным.

● **Эндакрынныя парушэнні і гарманальны ўплыў:** цяжарнасць, прыём эстрагенаў, выкарыстанне сродкаў гарманальнай кантрацэпцыі... Так, варыкоз ног у жанчын нярэдка «запускаецца» ў перыяды палавога сталення, падчас цяжарнасці або адразу пасля родаў, пры наступленні клімаксу. Гэта перыяды гарманальных перабудоў у жаночым арганізме. Такім чынам, жанчыны, на жаль, генетычна схільныя да варыкозу.

● **Канстытуцыя.** Ад варыкозу больш пакутуюць высокія людзі, асабліва з павышанай масай цела.

● **Раса.** Белыя людзі сям'яў ўарэўляў перад варыкознай хваробай. З гэтым захворваннем практычна не знаёмыя чарнаскурыя і жаўтаскурыя людзі.

● **Нервовы захворванні** таксама могуць садзейнічаць развіццю варыкознага расшырэння венаў: нервовыя канчаткі ў сценцы вены рэгулююць яе пругкасць (тонус).

● **Характар працы і ладу жыцця:** стаячая або сядзячая праца, малая рухавасць і захаленне камп'ютарам. Самая распаўсюджаная прычына варыкозу ў нашы дні — прафесія. Рызыкуюць бухгалтары, праграмісты, дыспетчары, рэдактары. Пры пастаянным сядзенні вены часта пераціснутыя, асабліва, калі вы любіце сядзець «нага на нагу».

● **Значныя фізічныя напружкі, падняцце цяжару.** Усё гэта выклікае працяглае павышэнне ціску ў венах ног. Таму часта варыкозная хвароба развіваецца ў прадстаўнікоў такіх прафесій, як прадавец, грузчык.

Таму калі ў звычайным жыцці чалавек не носіць кампрэсійны трыкатаж, ёсць сэнс набыць спецыяльныя голфы менавіта для доўгіх падарожжаў.

● На працягу працоўнага дня і пасля яго, дома, давайце нагам адпачынаць «па-амерыканску», падыймаючы іх вышэй тулава на 5-10 хвілін — гэта палепшае адток крыві ад ног, знімае напружанне.

● Кожны дзень рабіце кантрасны душ для ног — перамяна тэмператур умацоўвае сасуды.

● Хадзіце ў абутку на невысокім аб'ёме (максімум 4 см). Чым вышэйшы аб'ём, тым больша напружана на сасуды.

● Не прымайце вельмі гарачыя ванны, не «варыцеся» ў парылках (максімум 5—8 хвілін за адзін захад) і на сонцалёку.

● Ешце больш цытрусовых, перцаў, капусцы, ківі, пятрушкі — яны багатыя на вітамін С, які умацоўвае вены. Не забывайце «падокормліваць» свае вены і раслінным алеем. Апошні ўтрымлівае кіслоты, якія палепшаюць краваток.

● І здабуаецца нарэшце ад звычкі закідаваць нага на нагу — гэта становіцца, у якім сасуды пераціскаюцца, а кроў застоіваецца.

Падрыхтавала **Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.**

Мужчыны выбіраюць «традыцыйную» жонку

У 1960-х гадах феміністкі маглі толькі марыць пра роўныя правы паміж мужчынамі і жанчынамі. Цяпер гэта стала рэчаіснасцю, але ўяўленне мужчын аб ідэальнай гаспадыні мала змянілася. Згодна з апошнім апытаннем, большасць мужчын хоча бацьчы побач з сабой «традыцыйную» жонку, якая была б выдатнай гаспадыняй. Што ж тычыцца жанчын, то для іх самае галоўнае — прыслухоўванне да іх думкі і здольнасць мужчыны забяспечыць сямю.

Такія звесткі былі атрыманы падчас апытання 1500 чалавек, праведзенага йоркшырскамі сацыёлагамі. На пытанне «Што вы больш за ўсё цюніце ў жонцы?» 44 % мужчын адказалі — догляд дома, а 39 % — купінарыя здольнасці. За фінансавую незалежнасць жанчын выказалася ўсяго 16 % мужчын.

Для жанчын на першым плане стаіць здольнасць мужчыны прыслухоўвацца да яе думкі — 41 %. Фінансавы становішча мужа лічаць самым важным 38 % прадстаўніц слабага полу.

Даказана: супрацьлегласці прыцягваюцца

Бразільскія вучоныя даказалі, што супрацьлегласці сапраўды прыцягваюцца. Такая выснова была зроблена падчас аналізу ДНК сусуднаў.

Як высветлілася, у жанатых людзей, як правіла, розны набор генаў у ДНК. Вучоныя тлумачаць гэты законамі эвалюцыі: у мужчын і жанчын, у якіх максімальна розны набор генаў, нараджаюцца больш здаровыя дзеці, чым у тых, у каго ДНК падобныя.

Адзін з вучоных патлумачыў: «Бацькі, непадобныя генетычна, забяспечваюць сваіх нашчадкаў павышанай устойлівасцю перад інфекцыямі, таму што іх імунная сістэма менш уразлівая».

Такія звесткі былі атрыманы падчас даследавання з удзелам 90 сямейных пар.

Шчасце: мужчынам — сэкс і інтэрнэт, жанчынам — вячэра ў коле сям'і

Што трэба чалавеку для шчасця? Аўстралійскія вучоныя правалі апытанне і вызначылі, якія спосабы адпачынку і забавы карыстаюцца найбольшай папулярнасцю ў кожнага з палаў і ў тых прыносіць жанчынам і мужчынам найбольшае задавальненне.

Даследчыкі высветлілі, што самымі прыемнымі заняткамі для мужчын з'яўляюцца сэкс і карыстанне інтэрнэтам. А жанчыны больш за ўсё станючых уружанай атрымліваюць ад вячэры ў коле сям'і і ад стасункаў з хатнімі гадаванцамі.

Што здзіна, усёго 30 % прадстаўніц слабага полу заявілі, што атрымліваюць шмат зарад шчасця ад шопінгу. Чытанне добрай кнігі таксама можа прынесці нямаля задавальнення — так лічаць палова жанчын і 1/3 частка мужчын.

Многі дам робяць шчаслівымі таксама шчодры бок іх натуры — 36 % апытаных прызналіся, што любяць выбіраць падарункі. Сярод мужчын толькі 19 % вызначаюцца такой шчодрасцю.

Ідэальная пара: прыгажуня і пачвара

Пары, у якіх жанчына выглядае прыгажэйшай за мужчыну, — самыя моцныя і стабільныя, заявілі амерыканскія псіхологі.

Спецыялісты правалі даследаванне з удзелам 82 пар, якія былі падзеленыя на 3 групы: жонка прыгажэйшая за мужа; муж прыгажэйшы за жонку; муж і жонка валодаюць роўнымі знешнімі данымі. На працягу 10 хвілін гэтыя пары павінны былі абмяркоўваць свае праблемы, пасля чаго вучоныя прааналізавалі іх дыскусіі.

Высветлілася, што часцей за ўсё да згоды ў абмеркаванні прыходзілі пары, у якіх жонка больш сімпатычная, чым муж. Псіхологі патлумачылі: «Менш прыгожыя мужы лічаць, што атрымаць штосці большае, чым заслугуюваць. Менавіта таму такія мужчыны старуюцца зрабіць усё, каб захаваць адносінны». Гэтыя пары пазітывуныя і больш трывалыя, чым астатнія.

Самымі «дрэннымі» мужамі былі прыгожыя прадстаўнікі моцнага полу. Яны часцей за астатніх адмаўляліся ад вырашэння праблемы і звальнялі ўсю адказнасць на сваю партнёрку. «Прыгожыя мужчыны маюць доступ да больш прывабных жанчын. А вялікая колькасць сімпатычных дам вакол робіць такіх мужчын менш зацікаўленымі ў працяглых адносінны», — сказалі вучоныя.

Даследчыкі таксама адзначылі, што знешнасць мужчыны для жанчын — далёка не самае галоўнае. У першую чаргу дама шукае ў кавалеры вернасць і падтрымку, а не прыгажосць.

Нагадаем, што папярэдня даследаванні ў гэтай галіне паказалі: прыгожыя жанчыны і мужчыны шукаюць не менш прывабнага партнёра, аднак гэта заканомернасць характэрная пераважна для малодых хлопцаў і дзяўчат.

Падрыхтавала **Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.**

12 июля 2010 года в 16.00 состоится внеочередное Общее собрание акционеров ЗАО «ПРИПУТНИК» по адресу: г. Минск, пр. Рокоссовича, д. 1, конференц-зал.

ПОВЕСТКА ДНЯ:
1. Об отмене решения внеочередного Общего собрания акционеров ЗАО «Припутник» от 28.12.2009 г.
2. Изменение размера уставного фонда Общества.
3. Изменение списка акционеров Общества.
4. Внесение изменений в устав Общества.

Форма проведения собрания: очная. Форма голосования по всем вопросам повестки дня: прямая, открытая.
С материалами, подготовленными к собранию, можно будет ознакомиться 12 июля 2010 года с 15.30 по месту проведения собрания. Регистрация участников собрания с 15.45 до 16.00 по месту проведения собрания. Начало работы собрания — 12 июля 2010 года, 16.00.
Для регистрации при себе иметь следующие документы:
- акционеру Общества — паспорт;
- представителю акционера — паспорт, доверенность.

ЗА КАМАРОМ НЕ З СЯКЕРАЙ

Усё летам было б добра: прагункі, пікнікі, проста хатняя баўленне часу, калі б не піскляны напасць — камары. Ад гэтых назойлівых вямпіраў няма спасу ні ноччу, ні днём. Як жа правесці лета без камарыных укусаў?

Каварныя прыстасаванцы

Камары з'яўляюцца ў маі, а знікаюць у верасні-кастрычніку. За сезон даюць ад 1 да 3 пакленняў, адкладваючы яйкі ў стаячую ваду, якая першай патрапілася: рэчку, лужу, бочку на агародзе, нават у бляшанку з-пад кансервы з вады. Да восені самцы камароў выдараюць, а самкі вядуць вегетарыянскі лад жыцця, харчуючыся толькі сокам раслін. Хаваючыся ў шчыльнай пнёў, пад лісцем яны зямліраюць да вясны. Прыстасаваліся піскуны і да гарадскіх умоў. Там яны аблюбоўвалі да зімоўкі падвалы дамоў, адкуль пранікаюць у кватэры праз вентыляцыйныя шахты.

Самцы, якія раўца вечарам над сцэнкамі, нікому шкоды не прыносяць. Нараджаюцца яны на свет для шлобных танцаў і каханья, а харчуюцца выключна нектарам кветак. Кроў смочуць выключна самкі камароў (праўда, бэз мікраскопа адрозніць іх ад самцоў немагчыма). «Вампірыцы» іх вымушае інстынкт прадаўжэння роду — у крыві ўтрымліваюцца бялкі, неабходныя для развіцця яек.

Калі тэмпература паветра падымаецца вышэй за 28°C, камары не высуваюцца на вуліцу носа — у сухім паветры пісклява экскарырыла не трымаецца, страчвае ваду. Пры тэмпературы ніжэй за 16°C — ім халодна. Іншая рэч счы вечар, калі на тэрмометры паміж 18—26, а адносна вільготнасць — 80—90 % — восць тут хавайся, хто можа: у камароў пачынаецца крывава баль. Пры выбары ахвяры самка арыентуецца на вуглякіслы газ, які

выдыхае чалавек (радыус выяўлення да 12 метраў), на цёплава выпраменьванне, а таксама на пах малочнай кіслаты, які ўтрымліваецца ў поце. Самка камара рэагуе таксама на святло, аддае перавагу асветленым памяшканням.

Камары — гуманы: яны любяць кусаць дзяцей (з-за тонкай скуры) і дарослых, якія моцна пацуюць (дарэчы, пах малочнай кіслаты самкі могуць учуць за тры кіламетры). Перш чым самка пачынае смактаць кроў, яна ўводзіць пад скуру рэчыва-антыкаагулянт, якое не дазваляе згусцаць крыві і дае магчымасць удастаць ёй наліцца. Дарэчы, менавіта гэта рэчыва выклікае сверб, ацёк, пачырваненне на месцы укусу, а ў некаторых выпадках і цяжкаю алергічную або таксічную рэакцыю, калі кусаюць адразу некалькі насякомых.

Як абараніцца?

Фуміганты, рэпеленты, ультрагук... Асартымент зброі супраць піскуноў-кравасмокаў з кожным днём павялічваецца. Што выбраць? Прапануем рэйтынг «антыкамарынаў».

Першае месца займаюць электрычныя фуміганты, таму што яны амаль не маюць супрацьпаказанняў і вызначаюцца высокай эфектыўнасцю. Фуміганты — рэчывы, якія забіваюць або паралізуюць камароў. Чацей за ўсё ў нашых крамах можна ўбачыць фуміганты двух тыпаў — электрафумігатары і піратэхнічныя прыстасаванні.

Электрафумігатары — гэта прыборы, якія складаюцца з электранагравальнага апарата і пласцін, насычаных рэчывам, шкодным для насякомых, — інсектыцыдам. Замест пласцінкі інсектыцыд можа таксама ўтрымлівацца ў вадкім выглядзе ў флакончыку (па эфектыўнасці вадкія фуміганты не адрозніваюцца ад сухіх). Цяplo ў такіх прыборчыках з'яўляецца прынада і адначасова прымушае інсектыцыд актыўна выпарацца.

І ўсё ж асцярожнасць не пашкодіць і тут. Рэч у тым, што па падліках спецыялістаў, прыкладна ў 12 % людзей інсектыцыды выклікаюць алергічную рэакцыю. Таму першы час карыстання фумігатарам уважліва сачыць за сваім самаадчуваннем. Калі ўзнікае галаўны боль, нечаканыя высіпкі на скуры, закладае нос або прышчыць горла, лепш адмоўцеся ад прыбора.

Піратэхнічныя фуміганты — дымячая спіраль. Яна прызначана для выкарыстання на прыродзе. Мінусы: нельга выкарыстоўваць кормычым жанчынам і хворым на астму; нельга паставіць

4 ЗВЯЗДА 23 чэрвеня 2010 г.

Акцыя НОВЫ ПЛОТ НА ЦЭНТРАЛЬНАЙ ВУЛІЦЫ

з'явіўся ў Беларускім дзяржаўным музеі народнай архітэктуры і побыту

— А навошта трэба дом абкопчаць? — дзяўчына з матыкай дэбувала па зямлі, але кавалак з дэбрэнам не вельмі падаваўся. Ёй на дапамогу прыйшла сяброўка з віламі — зямля была сырая, пасля дажджу, грамадой атрымлівалася лягчай.

Больш сталая жанчына прапанавала версію: напэўна, явскоўная пабудова абкопча, каб трава не расла надта шчыльна і не пагражала фундаменту?..

— Дзяўчаты, так актыўна налагаецца, што заўтра не падымецеся і з непрычыні, — усміхнуўся хлопцёк з рыдлёўкай. — І будзе вам тады памяць пра «зьяўніцеся»...

Магчыма, гэта выглядала дзіўна: гарадзкія, модныя, па ўсім відаць, што не вельмі абазначаны ў явскоўных справах людзі, на тэрыторыі Беларускага дзяржаўнага музея народнай архітэктуры і побыту... з рыдлёўкамі, віламі, граблямі віліся вакол хат ды рушылі плот. І яшчэ называлі сваю акцыю «скарбніца добрых спраў». А карэспандэнты «Звязды» з задавальненнем у ёй паўдзельнічалі.

На тэрыторыі музея такіх ахвотнікаў папрацаваць аказалася шмат — нават з дзецьмі. І дождж не спалохаў, хоць працу ўскладніў. Але ж добрыя справы не залежаць ад надвор'я. Хоць у сялянскім жыцці яно вярнула шмат.

Добраахвотнікі гэта адчулі на ўласным досведзе. Але і зразумелі — дзякучы супрацоўнікам самага вялікага музея Беларусі — яго тэрыторыя 150 гектараў. Натуральна, з такой вялікай гаспадаркай спраўляцца няпроста, дадаткова дапамога заўсёды будзе дарэчы.

Тым больш, што ў музеі не ўсе заплачаныя экспазіцыі завершаны, ды будынкі — старыя драўляныя сад ад часу патрабуюць адмысловай увагі і грашовых укладанняў. Увесь музей пад адкрытым небам паводле канчатковай задумкі павінен паказаць драўляную архітэктуру некалькіх рэгіёнаў: Цэнтральнай Беларусі, Падняпроўя, Паазер'я, Усходняга і Заходняга Палесся...

— Найбольш завершана частка — Цэнтральнай Беларусі. Гэта адноўленае вёска з адміністрацыйным цэнтрам, — тлумачыць Аксана Мікалаеўна Жукава, намеснік дырэктара музея па навуковай працы. — Плануем аднавіць управа, ёсць тут царква, народная вучэльня, крама, карчма, гаспадарчыя і жылковыя будынкі, млын, які здаўляў відаць, кузня на ўскрайку вёскі.

Першы раз менавіта ў гэтым музеі я ўбачыла царкву, сцены якой абдзягнуты лянным палатном. Але асабліва яна яшчэ і таму, што была пабудаваная (канец XVIII—пач. XIX стагоддзя) як уніяцкая. Усё так цалкам і была перавезена ў музей з вёскі Лобневічы Клецкага раёна. А калі звярнуць увагу на фасад, то можна прыкмеціць рысы каменнай архітэктуры: пластычны карніз, добра аформленыя вокны, абрамленыя вуглы, манументальныя варты. Музей працуе над тым, каб аднавіць інтэр'ер уніяцкай царквы, хоць гэта складана.

Яшчэ адна царква — з вёскі Барань Аршанскага раёна, была пабудаваная

ў 1704 годзе, знаходзіцца ў стадыі рэстаўрацыі.

— Спадзяемся, што ў найбліжэйшыя гады нам удасца яе рэстаўраваць, — удакладняе Аксана Мікалаеўна. — Праект рэстаўрацыі музея ўжо зроблены. Але, па-першае, не хапае грошай на вытворчасць прац, другое — не ўсе бяруць за такую працу, таму што вельмі ня адказная і складаная — драўляная пабудова сама па сабе ўнікальная.

Прадстаўляе гэта царква Падняпроўя. Адрозненне Цэнтральнай Беларусі было ў тым, што ўсё пасяленне агароджвалася плотам, а будынкі ў вёсцы выстрайваліся ў лінію. Аказваецца, што на Падняпроўі пабудова двароў нагадвала вянкі. І пакуль не зайшоў пагасцяваць у такі двор, не зразумееш, чаму яго так называлі...

А мы нават зайшлі ў хату... Некалькіх пачэсавачах лбы: надта нізка прыйшлося схіляцца, каб упісацца ў дзвярны праём.

— Усё жыццё явскоўцаў было абумоўлена задачай — захавання цэпнасці ў хаце. Калі нікі праём — вы адчыняеце дзверы і меней паступае халоднага паветра. Адсюль і прыступе розныя з'явіліся: не перадаваць праз парог, не вітацца праз парог. У некаторых рэгіёнах Беларусі думалі, што пад парогам жыццё душы продкаў, таму наступіць на яго нельга. Такім чынам, схіляючыся, каб не стукнуцца, мы схіляемся перад продкамі.

Самая галоўная месца — покуць. Гэта месца, дзе ставіліся абразы, якія асабліва паважаліся ў гэтым рэгіёне, сямі. Часцей за ўсё не адзіны, а некалькі. Упрыгожваліся рунічным-набожнікам, які выкарыстоўваўся толькі для гэтага. А былі яшчэ асобныя рунікі для розных мэтай: рукі вышраць, немаўля прымаць, у апошні шлях праводзіць, гэтыя вельмі дорагі, абавязкова канцы былі чырвонага колеру, а сярэдзіна белая...

На покуць заўсёды садзіўся гаспадар пад абразамі. Насураць заўсёды была пачка. Лічылася, што хата скончаная і пабудаваная, калі была завершана пачка. Шмат гадоў таму гэта была жывая істака. Насураць пачы — бабін куць, дзе былі ўсе прылады для гатавання ежы. Спальныя насядзі называўся полт. Гэта зусім не тое, што падлога. А былі яшчэ палаці — уверсе. На ім вельмі любілі адпачываць стары і дзеці. Калі нараджалася дзіця, гаспадар сам рабіў калыску і лічылася, калі бабца рабіць калыску ў ёй будзе спаць усе дзеці па чарзе, то яны будуць усё жыццё падтрымліваць адно аднаго...

Перачкаць дождж у такой хаце — усё адно, што пабачыць жыццё сям'і, якая, здавалася, толькі выйшла, бо і рэчы развешаны на жэрдзі, і нават ежа на сталае. Утульна, што выходзіць нават не хацелася.

— Глядзіце, як цікава кроплі слізаюцца па саламяным даху... — заўважыў нехта з хлопцаў.

— Гэта не салама, а чарот, — удакладніла Аксана Мікалаеўна. — Але крылі яшчэ і з саломы. Калі правільна пакрыць такі дах, то ён можа служыць да 70 гадоў. Згодна з правіламі, таўшыня мінімальная павіна быць 30 сантыметраў, але звычайна крылі па 50, па спецыяльнай тэхналогіі. У нас дзве фірмы на сёння, якія выкарыстоўваюць гэтую тэхналогію.

Пра тое, які шлях праходзіць будынік, першы чым трапляюць у музей, таксама было нечакана пацучы.

— Бачыце на бярвёнах жэ-тонь? Кожнаму бярвяню драўлянага помніка прысвойваецца нумар і пасля гэтага будынак разбіраецца, — патлумачыла намесніца дырэктара музея па навуцы. — Усе бярвёны перавоззяцца сюды, і тут ужо паводле чарчэўкаў і нумароў помнік збіраецца. Дрэва мае ўласцівасць старець. Напрыклад, адно бярвяно трэба замяніць. Падымалючыя царквы, удакладняецца нумар, дыяметр стала, парода дрэва, і толькі пасля гэтага адбіваецца замена. Цяпер шмат гэта вельмі націхліва ўдзельнічаў зялёнага суботніка: увіце, ты думаеш, што ставіш новы плот, але атрымліваецца, што асабіста ўдзельнічаеш у рэканструкцыі цэлай экспазіцыйнай часткі музея. Незабыўна адчуванні! Бярвёны для новага плота закупіла фірма «Брыціш-Амерыкан Табак Трайдзінг Компані», яна ж мабілізавала сваіх супрацоўнікаў, сяброў, партнёраў, добраахвотнікаў, якія прыхілілі цэльны сем'і май (усяго каля 130 прывакоў), каб дапамагчы музею ў аднаўленні помніка...

Гэта вельмі націхліва ўдзельнічаў зялёнага суботніка: увіце, ты думаеш, што ставіш новы плот, але атрымліваецца, што асабіста ўдзельнічаеш у рэканструкцыі цэлай экспазіцыйнай часткі музея. Незабыўна адчуванні! Бярвёны для новага плота закупіла фірма «Брыціш-Амерыкан Табак Трайдзінг Компані», яна ж мабілізавала сваіх супрацоўнікаў, сяброў, партнёраў, добраахвотнікаў, якія прыхілілі цэльны сем'і май (усяго каля 130 прывакоў), каб дапамагчы музею ў аднаўленні помніка...

«Экспазіцыя «Цэнтральная Беларусь» аднавілася ўжо за некалькі гадоў. Суботнік аказваў вельмі своечасовым, бо каб падтрымліваць гэтыя ўнікальныя пабудовы ў годным стане, нам патрэбны не толькі сродкі, але і людзі, якія гатовыя дапамагчы», — адзначыла дырэктар музея Святлана Лакотка.

— Падымаюць маладоўцаў па вуліцы ішоў вяселле. Гоці пазіралі на працяўніку, нібыта гэта сапраўды ў вёсцы, дзе ідзе сваё жыццё. Жаніх з нявестай рушылі да царквы і доўга пазіравалі перад камерай — надта цёплае і незвычайнае асяроддзе навакол. Сапраўды, музей пад адкрытым небам — вельмі папулярнае месца і для вясельляў, і для звычайных экскурсій, якіх нават у не вельмі сонечны дзень было некалькі. А што будзе 26 чэрвеня, калі абвешчаны Купальскі вечаар, з карагодамі ля вогнішча і нават пошукам кветкі шчасця. Цяпер думаю, што беларускія вясцоўцы ведалі ў ім толк. **Ларыса ЦІМОШЫК.**

Выпуск № 14 (100)

Што хавае Беларуская міфалогія?

Этнаскарбонка

Багіня вясны Ляля.

Як выглядае беларуская русалка? Чаму без дамавіка хата стаць не будзе? Што пагражае адзіночым мужчынам у лесе? Дзе жыць кікімара? На ўсё гэтыя пытанні можна атрымаць адказ у кандыдата гістарычных навук, дацэнта кафедры тэорыі і гісторыі культуры Беларускага дзяржаўнага педагогічнага ўніверсітэта, дацэнта кафедры культуралогіі прыватнай установы «Інстытут сучасных ведаў Імя А.М. Шырокава, вучонага сакратара Савета Інстытута Ігара ВУЛІКА.

КАЛІ СВЕТ БЫЎ ЖЫВІМ
Увечце звычайнае вясковую хату. Пларальна на 20 квадратных метрах жыллой плошчы побач з гаспадарамі тулілася налада розных духаў. Найперш хатнік (дамавік), у яго была жонка і дзеці, якіх выдавалі замуж у іншыя хаты. У падлеччы сядзелі малая гарбатыя скуручаныя злічкі ў вялікіх ботах. Пад страхой мог асталявацца хут, які цягнуў у хату золата. У хатах, дзе памерлі нехрышчоныя немаўляты, альбо, дзе былі загубленыя дзеці, сяліліся бяскрыўдныя кікімары. У іншых будынках таксама было сваё «населеніцтва»: лэзнік, пуннік, хлукнік, туменнік, еўнік. А яшчэ існавала вялікая колькасць нячысціцаў паўсюды: страхі, хохлікі, шатаны, паралікі, касны, ератні... Асабліва яны актыўваліся ўначы, таму і чутны былі ўсялякі гукі, грукі. І каб усё гэта вольная нечысць не праігнавала ў хату і патрэбны быў дамавік — іншым разам за плетнем грукат — гэта значыць лесе нечысць, а дамавік з ёй разбіраецца. Сваё «населеніцтва» было і на палях, у лясах і вадаёмах. Нават некаторыя хваброў, смерць нашы продкі ўяўлялі ў выглядзе жонкі і дзіцяці. Увогуле, навакольны свет быў насычаны жыццём, жывымі істотамі, адухайліцамі раслін, камяні, крыніцы, прадметы-фетышы.

— Кельцкія ўяўленні пра гномаў, французскія паданні сведчаць, што ў XVIII стагоддзі нібыта існавалі шэльмы рэгіёны, дзе ў пячорах жылі міфічныя істоты. Але ў параўнанні з імі на Беларусі, шчыльнасць нечысці (а нечысць яна зрабілася пад уплывам хрысціянства, раней гэта былі духі, міфалагічныя істоты дамы, лэсу) была куды большая. Духі жылі паўсюды ў рэчах прадметнага свету, вялікая колькасць сямых розных нябачных істот лягала па вятры, — расказвае Ігар ВУЛІКА.

Але, як запэўнівае Ігар Рыгоравіч, з усімі гэтымі сужыццямі чалавек існаваў в узалежным паразуменні. Асаблівае беларускіх міфальных істот у тым, што імі можна было дамаўляцца, альбо імі можна супрацьстаяць, калі ведаць шэраг табу і выконваць адпаведныя магчыныя дзеянні. На механізм пераносжца чалавечыя якасці, ім надаецца

ставілі лялькі — абярэгі ад начці. Людзі ведалі, што малых нельга купаць у вадзе, што засталася з ночы, бо там сядзяць начніцы. І падобных прадлісаній хапала на ўсё выпадкі жыцця. Але самы галоўны абярэг ад нягод — сумленнае жыццё. Нават калі чалавек заставаўся сам-насам, ён не мог зрабіць нешта кепскае, бо за ім назіралі розныя істоты, і думаць нельга было дрэнна, бо пры дрэнных думках з'яўляўся чорт. Але міфалогія не толькі выхоўвала, гэта была прагматычная светапоглядная сістэма. Фактычна досыць працягла час яна замяняла і філасофію, і этыку. Яна давала адказы на пытанні, хто мы, адкуль мы, навошта мы жыём, адкуль паўстаў і як уладкаваны свет. Пры гэтым адказ быў у цікавых, мастацкіх міфалагічных формах. І сучаснаму чалавеку вельмі не хапае гэтага сімвалічнага, вобразнага, жыццёва сцвярдальнага светапогляду.

— Міфалогія павіна была замяніць, як гэта здарылася ў Еўропе, хрысціянская рэлігія. У большай пратэстанцкай, каталіцкай краіне не засталася рэштка паганства, яно было досыць рана вынічана. Але, калі па-ступова сыходзілі і хрысціянства, чалавек заставаўся сам-насам з тымі праблемамі, на якія давалі адказ старажытная міфалогія і хрысціянская рэлігія. І гэта вялікая экзістэнцыйная праблема, таму цяпер ідуць інтэнсіўныя духоўныя, тэалагічныя пошукі, — заўважае Ігар ВУЛІКА. — У Еўропе назіраецца росквіт акултызму, містыцызму, цікавасць да рэлігій усходу, індызму, будызму, дзэн-будызму. Цяпер у Германіі значная колькасць насельніцтва верыць у існаванне душ нябожчыкаў, духаў, прывідаў, то ж адбываецца ў Англіі, Шатландыі. Прычым, чым больш свет тэхнічна развіваецца, тым больш запэрававана вера ў ірэальнае. Міфалогія, што складалася ў эпоху неапіту, працягвае існаваць, ёе элементы захоўваюцца, толькі цяпер яны падаюцца пад рознымі іншымі формамі. У Англіі, Францыі і іншых краінах Захаду месца бога заняў закон, яго слугі — суддзі, паліцэйскія. Паглядзіце замочныя стужкі — яны міфалагічныя, надзяляюцца выбітнімі якасцямі. У гэты момант выступае ў якасці галоўнага героя? Паліцэйскі, адсутны вайсковец (міфалагічны маршаль), Папуляры ў міфалогіі сожжт, калі герой забівае цмока, трансфармуецца — цяпер у якасці цмока выступаюць злычынцы, прышэльцы — павары, той жа Чужы. Месца сакральных персанажаў займаюць спартсмены, прадстаўнікі поп-культуры, музыкі (Э. Прэслі, Дж. Ленан), харызматычныя палітычныя лідары, і не толькі ўсходніх краін (Б. Абама). Свет навакольнага прадметнага, тэхнічна, тавараў, таксама пачынае набываць рысы міфальных персанажаў. На механізм пераносжца чалавечыя якасці, ім надаецца

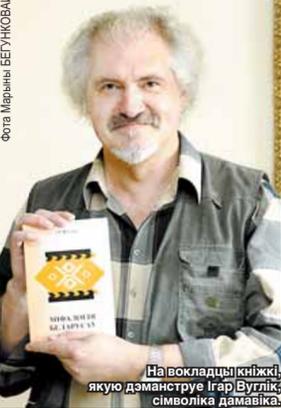
характар, з імі размаўляюць. Міфалагізаваўся ў якасці матчынага чэрва (міфалагічна скрыні ў водах) аўтамабіль, пачынае міфалагізавацца камп'ютар, ён ужо амаль заняў месца духа-ахоўніка як праваднік у іншыя вымярэнні.

— Хоць я лічу, што найбольш перспектыўнае развіццё неаміфалогіі — гэта ўфа-логія, таму што тут ёсць і неабходны зараз навуковы кантэкс.

ШТО ЗАМІНІЦЬ СТАРАЖЫТНУЮ МІФАЛОГІЮ?
— Уфа-логія? Так, гэта не выпадкова, што з развалам СССР выйшла вонкі і-кавакца да іншпапаняцін, барабашак і іншых невытлумачальных аб'ектаў?
— Рухнула вялікая ідэалагічная міфалагічная сістэма, у якой людзі адчувалі сябе больш менш утульна. Яны былі ўпэўненыя, што ім гарантавана хоць нейкая каляека, ведалі асноўныя вехі жыцця. У сваёй час, калі вынішчалася рэлігія, былі створана новыя міфалогія і рэлігія за сваім раем (камунізмам), святымі месцамі (чырвоны куток, святарны агонь, Маўзалеі, Палац з'ездў), багамі і герамі. Людзі верылі, што вышэйшые кіраўніцтва валодае незвычайнымі магчымасцямі. У творах беларускіх літаратуры таго часу пра Леніна, ён мае рысы ўладара прыродных стыхій, міфалагічнага творцы, там так і пісалася, што як ён нахмурыць бровы — бура пачынаецца. Чалавек імкнецца да нейкай сістэмы, у першую чаргу светапогляднай, у нас — з адненем іра-чыяналізмам. І пры знікненні паўнай савецкай міфалогіі з яе табу і пастанупалі жыцця пачынаецца складаны час. Калі грамадства ідэяна, у тым ліку, у нашым выпадку, міфалогія не стабілізавана, наверх вылязаць розныя цёмна-падарваемыя інстынкты, пачынаецца дэструкцыя маралі.

— Міфалагічны персанажы — плён фантазіі, альбо за намі сапраўды назіраюць, і нейкія невыдмычныя істоты актыўна ідуць у гэтым моманце?

— Сапраўды, у 80-х гадах XX стагоддзя пасля аварыі на ЧАЭС неапазнаных аб'ектаў фіксавалася больш. Магчыма, гэта звязана з псіхалогіяй людзей. Калі адбываецца вялікі падзеі, тэхналагічныя катастрофы, ці значны бойкі, там збіраецца вялікая энергія, якая можа матэрыялізавацца. Могуць з'яўляцца паранармальныя з'явы. Што гэта — аб'екты знешня, ці яны з'яўляюцца вынікам нейкай энергетычнай чалавечай дзейнасці, — скажаць складана. Калі мільёны людзей на працягу некалькіх пакаленняў уяўляюць адны і тыя ж вобразы, гэта можа матэрыялізавацца. К. Юнг лічыў, што гэтыя вобразы — архетыпы — прыходзяць ў і генетыку, калектыўнае падсвядоме. Таксама цалкам магчыма, што працяглы час адбываюцца сутрэчы з нейкімі антрапаморфнымі паварамі. Можна гэта нейкім радам папуляць, альбо істоты, якія нараджаліся ў выніку мутацыі. Ёсць і канцэпцыя французскага даследчыка Жака Вале, што вобразы міфальных перса-

нажаў узніклі ў выніку сутрэчы людзей з плотамі НЛА. Шмат у чым выгляд кельцкіх «шляхетных людзей» — феі і інш. — адбывае сучасным апанісам, які даюць сведкі, што бачылі іншпапаняцін. Старажытныя тэксты, артыфакты сведчаць пра рэчы, якія нагадваюць іншпапаняцінныя візіяры (працы Э. фон Днікена, З. Січына).

— А ці сустракаліся з іншпапаняцін-намі нашы продкі?

— Я праглядаў летапісы, збіраў сведчанні, хто што бачыў на нашай зямлі, і трапляў на цікавыя факты, маючы. Так, у Супраськім летапісе XVI стагоддзя гаворыцца, што дзесяці ў 1402 годзе на нашым неба з'явілася вялікая, не падобная на звычайную камету, зорка, ад якой ішло прамністае сячонне. У Магілёўскай хроніцы гаворыцца, што ў 1701 годзе на неба было тры сонцы, ад двух новых сонцаў адыходзілі промні. На Ляхавічшыне ў XVII стагоддзі заўважалі «вогненнага чалавека». На малонку да апоўсці XVI ст. «Александрыя» — «Бавілонскі сплун» можна пабачыць дзве круглыя капсулы з тварамі, ад іх адыходзіць промні. Гэта не надзвычайны факт — у Балгарыі, Грузіі на абразях XVII стагоддзя бачныя выявы талерак. Іншпапаняцін у пэўнай ступені нагадваў той жа дамавік, калі ён з'яўляўся культаў з вялікімі вачыма, якія гараць, шашкі, паветрыкі, вадзянік. Вонкава блізка да прышэльцка хут, вогненны змей. Але прамых сведчаньняў, якіх напрыклад, у шумерскай міфалогіі, што нейкая істака — Аанас — спускалася да нас з неба, у беларускай міфалогіі няма. Ды і меркаваць, што багі, міфалогія, рэлігія нейкім ад іншпапаняцін, прышэльцкім інацыяналізм узнікненне вобраза багоў. Гэта, мабыць, былі толькі першапачатковыя імпульсы. Акрамя таго, іншпапаняцін, калі яны ёсць і ў іх вераць — не усёмагчымы багі, пра што сведчаць катастрофы і караблёў на тэрыторыі ЗША, Мексікі, Кітая, Расіі. Рэлігія — першы напярш маральна патрэба чалавека ў вышэйшым ідэале, спроба быць па нейкім вышэйшым законе.

— Ці маглі міфічныя істоты з'яўляцца ў выніку генетычных адхіленняў?

— Раней верылі, што любя хваброа, любое адхіленне — умшанне нечысці, якія маглі, у тым ліку, уступаць у сувязь з людзьмі. Да гаспадыні і дачок мо лезці хатнік (нейкая мяккая лапа гадзіла жанчыны). Чэргі ператвараліся ў чалавечыя аблічча і хадзілі, як хакані мужчыны, да вядзьмары. Ад гэтай сувязі нараджаліся павары, якія збігалі ў лес, рабіліся вадзянікамі, лэсуанамі.

— А адкуль узніклі барабашкі?

— Раней такога персанажа на Беларусі не існавала. Калі ў гэты рэчы пачыналі рухацца самі па сабе, лічылася, што гэта вяселле дамавіку. Але памяць пра іх сышла, таму ўзнік новы персанаж. **Алена ДЗЯДЗІЦКА (Працяг будзе.)**

«Ойна наш, Які на нябёсах! Хай свяціцца імя Тваё; хай прыдзе Царства Тваё; хай будзе воля Твая як на небе, так на зямлі...»
— Глебушка, дай хлебаўшка.
— Мама, няма Глеба.
— Ужо дзевяць дзён няма.
Але гаворыць пра гэта бессэнсоўна.

Бама Глеба. Мы былі за ім як у нога за паазуяй. Ён быў маё «другое я». Мы глядзеліся як у люстэрка ў аднаго. З першай хвілінкі.
Ён быў малодшы. На тую самую хвілінку. Мама нас лёгка нарадзіла. Цяжка насіла, мучылася намі, а нарадзіла лёгка, за паўгадзіны. І праблем мы ёй ніколі не стваралі. Вучыліся лёгка. Працавалі лёгка. Жылі лёгка. Усё лёг-ка. Пакуль Глеб не лёг.

І дзевяць дзён таму закапалі Глеба ў глебу... Вар'яцкія каламбурсы. У пакоі закрытыя люстры і «блакітны экран». Хлопчынкі не пытаюцца, чаму ім не дазваляюць глядзець «Калыханку» і іншыя перадачы. Яны бачаць полімя свечкі, што амаль не калыхаецца, і, здаецца, усё разумеюць без слоў. Каля свечкі — гранёная шклянка, прыкрытая лусткаю чорнага хлэба.

Мама зусім дрэнна. Яна не верыць, плана. Аднойчы глянула ёй у вочы. Раней блішчэлі ад божых іскрынак. Цяпер — блыск ад слёз. Тухнуць пацху ты іскрыны. У нас — гора, а таму — слёзы... Хоць, бывае, слёзы выліваюцца і ад шчасця. Толькі гэта не наш выпадак.

Я нацягнула коўдру на матчыны плечы.
— Дзе Глеб?
Ах, мамачка, няма нашага Глеба. Калі ён быў жывы, круціўся бы вавёрка ў коле. Меў сваю «справу», насіўся паўсюль. Казаві: «Святланка, сястрычка, сёння жыцьцё пайшоў такоак: узлёт-пасадка. Ну ўсё, пабег — самалёт праз пяць гадзін. Няма часу для перадыху!»

Эх, Глебка, цяпер адпачывай колкі заўгодна. Так здарылася. Так Бог палічыў, адмеруашы табе ярдой вёк. Раней ты быў маладзейшы за мяне на хвілінку. Сёння — на дзевяць дзён і тую хвілінку. Далей, год ад году, я буду старэйшаю ўсё болей і болей.

Бяда прыйшла нечакана, амаль імгненна, без занакаў на неба і ў сне. Сяброў памянепа. Не адразу — патроху разбегліся. На пахаванні былі толькі Ярык — Яраслаў, Адзін за ўсіх. Ды і ён разгублена глядзеў на труну.

Вельмі ёмістае апавяданне Анатоля Бензэрука. У яго «Малітва Перапёлкі» аніталя разам плач і жалоба, радасць і ўсешка, рамантычная ўзэўсласць і строга жыццёвая праўда. Без упрыгожвання, але і без адчування безнадзейнасці і папрокаў. Сапраўды малітва без нараканняў і залішняга стогну. З жаданнем жыць і быць.

Віктар КАЗЬКО.
— Я шкадую, — сказаў ён. Сказаў, каб не цягнуць паўзу, што няптыла павісла над крыжамі.
— Дзякуй, — аднымі вуснамі адказала я.
— Цябе падвезіць?
— Не трэба. Мы з мамай і хлопчыкам на аўтобусе... І вачары не будзе. Не хачу.
— Так-так. Я разумею. У мяне самая гора: жонка хваэрэ на «он-го»... І трэба, каб усё так здарылася хутка, — гэта ён пра смерць Глеба, але праз секунду зноў загаварыў пра сваё. — Кажуць, рак бывае «мужчынскі» і «жаночы». Калі «мужчынскі» прычыпца, яшчэ ёсць шанец выкараскацца. Калі «жаночы» — згарыш у імгненне.
— Ён перахрысціўся, глянуўшы на свежую магліу.

— Глуптава, Ярык. Няма ні «жаночы», ні «мужчынскіх» анкалагічных захворванняў. Ёсць фібрёма, інсулінома, аднома, карчынома... і яшчэ безліч усялякіх «номаў». Гэта я ведаю дакладна як доктар. І ўсе пухліны падыляюцца на «злаякасныя» і «добраякасныя». Адны лэца, іншыя — безнадзейныя. Пакуль жыём, патрэба спадзявацца на лепшае. Людзі часам перамагаюць любую зараду. Аднак, можа здарыцца, што хваэрба, надоўга схаваная ў целе, разарве яго за месцы, працяўшы метастазамі.
У Глеба ўсё было яшчэ хутчэй. Аднойчы лоннуў нейкі сасуд, маленькі, але важны.
— Не выратавалі...
«... хлеш наш надзённы дай нам сёння...»
Іду ўздоўж сцены са шкла. Праз-рыста і доўгая, на ўсю вуліцу. Наверсе — выява драпежнай птушкі. Сцяна вырастае ў тры дні, калі тутэйшыя людзі, жыхары навакольных дамоў, пачалі жаліцца: ад машын смурод, куродым, ляз і ўдзень, і ўначы.
Будульнікі зрабілі сваю справу і пайшлі. А сцяна засталася, праз-рыста і доўгая...
Прышліла бяда. Птушкі, гаспадары неба, не зразумелі, што з'явілася размахваанне. Яны біліся ў паліце ад шкло... развіліся ў кроў, зноў узнімаліся і падалі долу.
Раней гэта было іх неба, бязмежнае высокае і блакітнае. Такім яно і засталася: і блакіт, і вышыня. Але разрозанае напалам празрыстай сцяной.

— Воханькі мне, — уздыхнуў смяяр, зграбаючы целыцы мёрт-
— На майё мове Зіпур — гэта Цень.
— Не зразумела.
— Я прыхаў з краіны, дзе гарачыня і снёка, як у кузіні. Цень — гэта мара, прахалода, абарона. Зіпур — добрае імя для хлопчыка.
Мяне можна было падмануць, я магла памыліцца, але, гледзячы ў яго вочы — адзін з зеляноку, другі — больш з блакітам, я была шчаслівая. З пер

ДАВЕДКА У РАЧА. А ЗАТЫМ — САЦЫЯЛЬНЫЯ РАБОТНИК

(Заканчэнне.)

Пачатак у пяцідзятку нумары.)
Чатыры месяцы таму мы пераехалі на пастанянае месца жыхарства ў Украіну, пакуль уладкаваўся толькі муж, аднак з улікам яго заробку на кожнага чалавека ў нашай сям'і прыпадае каля 300 тыс. рублёў. Наволькі магчыма ў такім выпадку атрыманне адраснай дапамогі або якой-небудзь іншай матэрыяльнай падтрымкі?

Алена Пятроўна, г. Гомель.
 — Калі ўзяць рэальныя матэрыяльныя праблемы, то, з улікам перавышэння

На пытанні чытачоў «Звязды» адказваюць начальнік упраўлення дзяржаўнай сацыяльнай падтрымкі насельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Іван Пятровіч НАГБІН, намеснік начальніка упраўлення дзяржаўнай сацыяльнай падтрымкі насельніцтва Рэнта Валентына СУШКО, кансультант аддзела развіцця і кар'ернай сацыяльнай дапамогі і сацыяльнага абслугоўвання Яніна Станіслава ЛАДЫШАВА і галоўны спецыяліст галоўнага упраўлення пенсійна-назважэння і сацыяльнага страхавання Ірына Анатольеўна ДЗІГА.

даходу «планкі» бюджэту пражыткавага мінімуму, можна паспрабаваць звярнуцца па аднаразовую адрасную сацыяльную дапамогу. Аднак нялішне нагадаць, што адна з умоў аказання адраснай дапамогі — самастойна намагацца сям'і па павышэнні ўзроўню ўласнага даходу. Інакш кажучы, Алена Пятроўна, у выпадку праблем з працаўладкаваннем вы павінны знаходзіцца на ўліку ў службе занятасці насельніцтва.

— Якім чынам можна аформіць надомнае сацыяльнае абслугоўванне?

Мікалай Сямёнавіч, г. Мінск.
 — У гэтым выпадку неабходна пачынаць з наведвання медыкаў — яны павінны даць заключэнне, што вы маеце патрэбу ў надомным абслугоўванні і што да такога абслугоўвання няма супрацьпаказанняў. А крок другі — зварот у тэрытарыяльны цэнтр сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва па месцы жыхарства. У цэнтры за вамі «замашуюць» сацыяльнага работніка і там жа можна агаварыць умовы, на якіх гэты работнік будзе прыходзіць да вас.

— Завуць мяне Алена Іванаўна, тэлефаную з Мінска. А пытанне такое: чаму на надомнае абслугоўванне прымаюць пенсіянераў, якія маюць працаздольных дзяцей, і прычым аплата за такое абслугоўванне аказваецца ці не ўтрой меншай за рэальныя бюджэтыя выдаткі?

— У выпадку патрэбы на надомнае абслугоўванне могуць прымаць пенсіянераў і інваліды незалежна ад наяўнасці працаздольных дзяцей. Прычым мы лічым такі падыход правільным: у рэальнасці, дзеці могуць жыць далёка ды і, кажучы шчыра, гэтыя дзеці могуць ставіцца да сваіх бацькоў па-рознаму. Да слова, тут жа варта заўважыць: наяўнасць працаздольных дзяцей напрамую ўплывае на памер аплаты за паслугі сацыяльнага работніка.

— Якім чынам інвалід і групы можа атрымаць калекцыя хадункі?

Аляксандр Анатольевіч БАРАЎКА, Навагрудскі раён.

— Калі выдана хадункі з тармазамі прадугледжана праграмай вашай індывідуальнай рэабілітацыі, якую складае медыка-рэабілітацыйная экспертнае або ўрачэбна-кансультацыйная камісія, то атрымаць гэты сродак можна бясплатна — за кошт сродкаў мясцовага бюджэту. Прычым для гэтага заключэнне медыка неабходна падаць ва ўпраўленне па працы, занятасці і сацыяльнай абароне па месцы жыхарства.

Зрэшты, атрымаць неабходна вам хадункі з тармазамі калодакмі можна і на ўмовах аплаты. Калі вы лічыце такі варыянт для сябе прыемным, то можаце звярнуцца непасрэдна ў Беларускае пратэзна-артэпедычнае аддзяленне ў цэнтры. Ён знаходзіцца ў Мінску па адрасе вул. Адроеўскага, 10-А.

— Патлумачце, калі ласка, ці павінен працаваць няпоўны працоўны дзень інвалід III групы?

Сяргей Андрэевіч ПУТРАШ, г. Баранавічы.

— Паводле 141-га артыкула Праваўнага кодэкса, інвалідам I і II груп павінна вызначана скарачанае працяглае працоўнага часу — не больш за 35 гадзін у тыдзень. Што да інвалідаў III групы, то для іх скарачанае працяглае працоўнага часу заканадаўствам не прадугледжана.

Разам з тым, варта заўважыць: наймаўнік абавязаны вызначыць няпоўны працоўны дзень або няпоўны працоўны тыдзень інваліду III групы, калі такі з'яўляецца ў індывідуальнай праграме рэабілітацыі. У сваю ж чаргу індывідуальная праграма рэабілітацыі выдаецца інваліду медыка-рэабілітацыйнай экспертнай камісіяй.

— Ці можа інвалід I групы, які амаль не ўстае з ложка, разлічвацца на

атрыманне памперсаў для дарослых?

Вольга Васільеўна, г. Мінск.

— Дзяржаўным рэстэртам (пералікам) тэхнічных сродкаў сацыяльнай рэабілітацыі, якія выдаюцца бясплатна або на льготных умовах, памперсы для інвалідаў I групы не прадугледжаны. Аднак мы згодныя ў гэтым выпадку праблема ёсць. Летас Міністэрства працы і сацыяльнай абароны сумесна з Міністэрствам фінансаў, аблвыканкамамі і Мінгарвыканкама прапрацавала пытанне аб уключэнні памперсаў у Дзяржаўны рэстэр, але, на жаль, канчатковага рашэння тут

прынята не было. Тым не менш мы перакананыя: па меры палепшэння фінансавана-эканамічнага становішча ў краіне да гэтай тэмы неабходна вяртацца.

Пакуль жа для вырашэння пытання з забеспячэннем інвалідаў памперсамі па лініі гуманітарнай дапамогі варта параіць звярнуцца ў Беларускае таварыства Чырвонага Крыжа, грамадскіх аб'яднанняў і таварыства інвалідаў, і абласныя, гарадскія і раённыя арганізацыі. Ёсць і другі варыянт — звярнуцца ва ўпраўленне па працы, занятасці і сацыяльнай абароне з заявай на аказанне адраснай сацыяльнай дапамогі (пры умове нізкага даходу) або матэрыяльнай дапамогі са сродкаў Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва. У выпадку станоўчага рашэння гэтыя дапамогі можна выкарыстаць на набыццё тых жа памперсаў.

— Ці магчыма аформіць аплукнутва над трыма дзецьмі-інвалідамі з дзяцінства, якія маюць ці групы інваліднасці і ўзрост 40, 35 і 33 гады?

Генавефа Мацвееўна, Ваўкавыскі раён.

— Аформіць аплукнутва над сваімі дзецьмі вы можаце. Аднак у гэтым выпадку ёсць некаторыя ўмовы, і адна з іх — прызнанне вашых дарослых дзяцей недзеяздольнымі судом. Дарчы, Генавефа Мацвееўна, варта заўважыць і яшчэ адну акалічнасць: разлічваць на афармленне дапамогі на догляд за дзецьмі ў гэтым выпадку нельга. Такія дапамогі можа быць прызначана толькі пры доглядзе інваліда I групы або састарэлага ва ўзросце больш за 80 гадоў.

— Хацелася б пачуць адказ: хто з былых вязняў павінен быў атрымаць выплату да юбілею Перамогі? І ці павінна была атрымаць такую выплату мая маці, якая з'яўлялася поўнагадовам вязнем і якой цяпер 90 гадоў?

Анатоль Іванавіч, г. Барыўск.

— Выплаты да юбілею Перамогі рабіліся былым вязням фашысцкіх канцлагераў, турмаў, гета, а таксама былым няпоўнагадовам вязням іншых месцаў прымушовага ўтрымання падчас вайны. Аднак, гэтыя выплаты рабіліся не ўсім, у прыватнасці, іх не атрымлівалі поўнагадовае вязні, якіх працэвалі ба лагераўна ўтрыманні, — на працягу пераездаў ці ў баўраў, у рабочых калонях і г.д.

— У мяне некалькі пытанняў. Паперша, якія дакументы трэба збіраць будучаму пенсіянеру? Па-другое, навошта працоўная кніжка, калі некаторыя запісы ў ёй, напрыклад, аб службе

ў войску, неабходна пацвярджаць дадзена? І па-трэцяе. Што рабіць, калі ранейшая арганізацыя не існуе або яна змяніла напрамак дзейнасці? І што будзе ў выпадку, калі адным з месцаў працы была прыватная фірма, якая, напэўна, мае ўжо дзясятка гадапрацяг?

Геральд Адамеіка
 — Для прызначэння пенсіі неабходна працоўная кніжка, дакументы аб ранейшых заробках (напрыклад, сёлета індывідуальныя каэфіцыенты разлічваюцца за любыя 16 гадоў запар з 26 апошніх гадоў працы), пашпарт, а магчыма і іншыя паперы — скажам, выісковы білет, пацвярджэнне работы ў шкодных умовах ці пасведчанні аб нараджэнні дзяцей. Прычым у кожным канкрэтным выпадку пакет дакументаў можа быць розны, таму перад выходам на пенсію тут нялішне звярнуцца па кансультацыю ў аддзел кадраў сваёй арганізацыі або ў раённае ўпраўленне па працы, занятасці і сацыяльнай абароне. І тут жа варта заўважыць: збіраць «паперы на пенсію» самастойна неабходна толькі ў выпадку, калі цяпер чалавек не працуе. Калі ж будучы пенсіянер працуе, то заняццэ зборам абавязаны яго працадаўца.

Цяпер нахонт працоўнай кніжкі. Яна пацвярджае не толькі перыяды працы — апроч таго, у кніжцы ёсць звесткі пра навучанне і тэрміновую службу. Аднак гэтыя звесткі далёка не заўсёды ўносяцца правільна. Скажам, у кніжцы можа быць нумар выісковага білета, але адсутнічае даты знаходжання ў арміі. Або наадварот. Таму сапраўды: раз-пораз для пацвярджэння той жа службы неабходна прадставіць выісковага білета або дведзікі з ваянкатам.

І нахонт арганізацыі, якія спынілі існаванне ці змянілі ўласніка. У такім разе шукаць дакументы аб працы неабходна ў праверпраймальніка ці ў архіве.

— Завуць мяне Анатоль, а хацелася б разабрацца з наступным: ці ўплываюць на памер пенсій лаўраўскія прэміі і ганарары?

— Сітуацыя тут такая. Калі з прэміяй, ганарарам і іншых выплатаў адпаведнасці з заканадаўствам рабіліся адлічэнні на дзяржаўнае сацыяльнае страхаванне, то пры разліку індывідуальнага каэфіцыента яны ўлічваюцца павінны. Зрэшты, каб разабрацца ў кожным канкрэтным выпадку, лепш за ўсё звярнуцца ў раённае ўпраўленне па працы, занятасці і сацыяльнай абароне.

Падрыхтаваў Сяргей ГРЫБ. Фота аўтара.

БАНК «УЗЯЛА»... КАСІР

21-гадовай жыхарцы Свіслачы, спецыяліста па аперацыйна-касавай працы аддзялення банка ў вёсцы Новае Двор, дзевяццаць адказаў перад судом за крадзеж шляхам злоўжывання службовымі паваномцамі і службовым падлог, паўнамоцтвамі і інфармацыяй і грамадскі сувязь УУС Гродзенскага аблвыканкама.

Украдзеныя дзясцінаў грашовыя сродкі, 3 мільёны рублёў, знаходзіліся на рахунку мясцовага жыхара. Каб утаіць крадзеж, супрацоўніка банка ўнесла несапраўдныя звесткі і касавыя ордэры. Цяпер яна можа на некалькі гадоў трапіць у месца ізаляцыі.

АХВЯРЫ АДНАГО ЗЛОДЗЕЯ

26-гадовай майстар «засваціўся» ўвечары на двух злучаных, а выкрадзеныя грошы патраціў у гульнявым клубе.

Страху нацярпела маладая мінчанка, якая вярталася дадому позна. Як паведаміла прэс-адфарм Заводскага РУУС Тамара РУЛІНСКАЯ, на сталічнай вуліцы Галадзедэ на яе раптоўна нападзлі невадомы, выхалі з рук сумку, у якой знаходзіліся лічавыя фотаапарат, мабільнік і касметыка, і ўцёк. З думка іншымі пацярпелымі гэты ж злодзеў абшоўся больш «тактоўна» — знес дарожную сумку шчэнка. Да малядзых клопцаў незнаёмець падшоў, калі на вуліцы Галадзедэ яны сядзелі на лаўцы. Спэцыяліст ужо на тое, што дрэнна арыентавацца ў раёне, зламаўшы папару падкасае месцазнаходжанне крамы «Пралеска». Яму ветліва патлумачылі, і незнаёмец пайшоў. А разам з ім знікла сумка, якая стала ля лаўкі. На гэты раз збавіць злодзея стала 130 долараў ШІА. 340 тысяч рублёў і дзве банкіўскія карткі. Пяці аб'едзве сумкі былі знойдзеныя ля сметніцы пустыні. 26-гадовага раней судзімага мінчанка, які працуе майстрам на адным з прадпрыемстваў, затрымаў у гэтым ж нум, прычым выкрадзеныя рэчы ён насу пры сабе. Восць толькі рублёў грошай ужо не было: злодзеў пасцеў іх патраціць у гульнявым клубе.

Ігар ГРЫШЫН.

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя Законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях прадукілена легалізацыі даходаў, атрыманых злачынным шляхам, і фінансавання тэрарыстычнай дзейнасці

Прыняты Палатай прадстаўнікоў Ухвалены Саветам Рэспублікі

6 мая 2010 года
28 мая 2010 года

Арткул 1. Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь ад 19 ліпеня 2000 года «Аб мерах па прадукіленні легалізацыі даходаў, атрыманых незаконным шляхам, і фінансавання тэрарыстычнай дзейнасці» ў рэдакцыі Закона Рэспублікі Беларусь ад 11 снежня 2005 года (Нацыянальны рэстэр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2000 г., № 75, 2/20; 2005 г., № 196, 2/1165; 2007 г., № 305, 2/1397; 2008 г., № 184, 2/1510; № 266, 2/1535) наступныя змяненні і дапаўненні:

1. У назве і прэамбуле Закона, назве і частцы першай артыкула 3, назве главы 2, артыкуле 10, назве главы 4, артыкулах 14 і 15 слова «незаконным» замяніць словам «злачынным».

2. У артыкуле 1: перад часткай першай дапоўніць артыкул часткай наступнага зместу:

«Бенефіцыйны ўладальнік — фізічная асоба (пры неамагчымасці яе выяўлення — арганізацыя), якая з'яўляецца ўласнікам маёмасці арганізацыі або валодае даямі (акцыямі) у статутным фондзе арганізацыі ў памеры, які роўны або перавышае 10 працэнтаў, у тым ліку праз іншых фізічных асобаў і (або) іншых арганізацыяў, і мае магчымасць уплываць на рашэнні, якія яна прымае.»

часткі першую — аднацінаццю лічбы адпаведна часткамі другой — дванацінаццю;

у частках другой, чацвёртай і восьмай слова «незаконным» замяніць словам «злачынным»;

частку трэцюю выклічыць ў наступнай рэдакцыі:

«Даходы, атрыманыя злачынным шляхам, — сродкі, атрыманыя ў выніку ўчынення злачынства, а таксама даход, атрыманы ад выкарыстання названых сродкаў.»;

у абзацы шанаццатым часткі пятай словы «асобаў, якія ўчынілі фінансавыя» замяніць словамі «ўдзельнікаў фінансавых»;

частку шостую выклічыць; часткі сёму — дванацінаццю лічбы адпаведна часткамі шостаў — аднацінаццю;

у частцы дзясятай словы «асобаў, якія ажыццяўляюць фінансавую аперацыю, якая прадугледжвае» замяніць словамі «ўдзельнікаў фінансавых аперацыяў, якая прадугледжвае»;

пасля часткі дзясятай дапоўніць артыкул часткай наступнага зместу:

«Удзельнікі фінансавых аперацыяў — арганізацыі і фізічныя асобы, у тым ліку індывідуальныя прадпрыемальнікі, у інтэрэсах або па даручэнні якіх ажыццяўляюцца фінансавыя аперацыі, іх прадстаўнікі, а таксама іншыя асобы, якія дзейнічаюць ад імя такіх арганізацыяў і фізічных асобаў або ў іх інтэрэсах.»;

частку аднацінаццю лічбы часткай дванацінаццю;

частку дванацінаццю выклічыць ў наступнай рэдакцыі:

«Фінансавая аперацыя — здзелка са сродкамі незалежна ад формы і спосабу яе ажыццяўлення. Пры ажыццяўленні банкіўскіх аперацыяў пад фінансавай аперацыяй разумецца адрэцывіць рахунку, разавы плацёж, пераход, паступленне, выдача, абмен, унесенне сродкаў. Пры ажыццяўленні дэпазітарных аперацыяў пад фінансавай аперацыяй разумецца адрэцывіць рахунак «дэпо», дэпазітарны пераход каштоўных папер.»;

3. У артыкуле 2 словы «асобаў, якія ўчынілі» і «незаконным» замяніць адпаведна словамі «ўдзельнікаў фінансавых аперацыяў і асобаў» і «злачынным».

4. у артыкуле 4: у назве артыкула і абзацы першым слова «незаконным» замяніць словам «злачынным»;

у абзацы чацвёртым словы «асобаў, якія ажыццяўляюць фінансавую аперацыю, якая прадугледжвае» замяніць адпаведна словамі «ўдзельнікаў фінансавых аперацыяў і «злачынным».

5. Арткул 5 выклічыць ў наступнай рэдакцыі:

«Арткул 5. Абавязкі і правы асобаў, якія ажыццяўляюць фінансавыя аперацыі

Асобы, якія ажыццяўляюць фінансавыя аперацыі, абавязаны: праводзіць ідэнтыфікацыю ўдзельнікаў фінансавых аперацыяў ў адпаведнасці з артыкулам 7 гэтага Закона; рэгістраваць фінансавыя аперацыі, якія падлягаюць асабліваму кантролю, у спецыяльным фармуляры і падаваць яго першы экзэмпляр на папярывым носьбіце або спецыяльнай фармуляры ў форме электроннага дакумента ў орган фінансавога маніторынгу не пазней за працоўны дзень, які надходзіць за днём ажыццяўлення фінансавай аперацыі; пры неаажыццяўленні фінансавых аперацыяў — не пазней за працоўны дзень, які надходзіць за днём прыняцця рашэння аб адмаўленні ў ажыццяўленні фінансавых аперацыяў; пры наступленні сродкаў па міжнародных разліках — не пазней за працоўны дзень, які надходзіць за днём паступлення пацвярджальных дакументаў (звестак); пры прыпыненні фінансавай аперацыі — у дзень яе прыпынення; пры выяўленні фінансавай аперацыі, якая падлягае асабліваму кантролю, якую немагчыма выявіць на стадыі яе ажыццяўлення, — не пазней за працоўны дзень, які надходзіць за днём выяўлення фінансавай аперацыі;

прыпыняць фінансавую аперацыю, калі хоць бы адным з яе бакоў з'яўляецца асоба, якая ўдзельнічае ў тэрарыстычнай дзейнасці, або калі ўдзельнікі фінансавых аперацыяў знаходзяцца пад кантролем асобаў, якіх удзельнічаюць у тэрарыстычнай дзейнасці. Пры наступленні ў гэтым

выпадку грашовых сродкаў яны зачынаюцца на рахунак атрымальніка з наступным прыпыненнем расходных рахункаў па рахунку. Падставы для аднаўлення фінансавай аперацыі па рахунку з'яўляецца адпаведнае павадаміненне органу фінансавога маніторынгу ў пісьмовай форме або ў форме электроннага дакумента;

прадстаўляць па запыце органа фінансавога маніторынгу інфармацыю, неабходную для выканання ўкладзеных на яго функцыяў;

захоўваць другія экзэмпляры спецыяльных фармуляраў, адраўненых на папярывым носьбіце, спецыяльных фармуляраў, адраўненых ў форме электронных дакументаў, дакументы або копіі, якія яны змяняюць, на папярывым і (або) электронным носьбітах, звязаных з ажыццяўленнем фінансавых аперацыяў, якія падлягаюць асабліваму кантролю, не менш за пяць гадоў з дня запынення спецыяльных фармуляраў, а звесткі пра ідэнтыфікацыю ідэнтыфікацыі ўдзельнікаў фінансавых аперацыяў і «злачынным»;

прымаць меры па выяўленні бенефіцыйных уладальнікаў удзельнікаў фінансавых аперацыяў — арганізацыяў пры заключэнні з імі дагавораў на ажыццяўленне фінансавых аперацыяў ў пісьмовай форме;

вызначаць і выконваць правы ўнутранага кантролю, прызначаць службовых асобаў, адказных за іх выкананне, а таксама прымаць меры ўнутранага арганізацыйнага і метад ажыццяўлення ўнутранага кантролю;

прымаць меры, накіраваныя на прадукіленне ўстаноўлена адносна з банкі-нерэзідэнтамі, рахуны якіх выкарыстоўваюцца банкіамі, якія не маюць на тэрыторыі дзяржаў, у якіх яны зарэгістраваны, пастаняна дзейныя органы кіравання і якія не з'яўляюцца членамі банкіўскай групы (банкіўскага холдынгу). Пры гэтым асобам, якія ажыццяўляюць фінансавыя аперацыі, забараняецца ацанаўліваць і падтрымліваць адносіны з банкі-нерэзідэнтамі, якія не маюць на тэрыторыі дзяржаў, у якіх яны зарэгістраваны, пастаняна дзейныя органы кіравання і якія не з'яўляюцца членамі банкіўскай групы (банкіўскага холдынгу);

прымаць меры па выяўленні ліку удзельнікаў фінансавых аперацыяў палітычна важных асобаў замежных дзяржаў і міжнародных арганізацыяў (вышэйшых дзяржаўных службовых асобаў замежных дзяржаў, кіраўнікаў міжнародных арганізацыяў і іх пастаянных прадстаўніцтваў ў Рэспубліцы Беларусь) (далей — палітычны важ-

ныя асобы), а таксама арганізацыяў, бенефіцыйнымі ўладальнікамі якіх яны з'яўляюцца;

заключаць дагаворы на ажыццяўленне фінансавых аперацыяў і пісьмовай форме з палітычна важкімі асобамі, а таксама арганізацыямі, бенефіцыйнымі ўладальнікамі якіх яны з'яўляюцца, толькі пасля атрымання пісьмовага дазволу кіраўніка (упаўнаважанай ім асобы), які ажыццяўляе фінансавыя аперацыі, а калі ўдзельнікі фінансавых аперацыяў стаў палітычна важкімі асобамі, а таксама арганізацыяў, бенефіцыйнымі ўладальнікамі якіх яны з'яўляюцца, з імі дагавора на ажыццяўленне фінансавых аперацыяў ў пісьмовай форме, — атрымаць пісьмовае дазвол адпаведна кіраўніка (упаўнаважанай ім асобы) на працяг гэтага дагавора;

прымаць абгрунтаваны і даступныя ў абставінах, якія склаліся, меры па вызначэнні крыніш паходжання сродкаў палітычна важных асобаў, а таксама арганізацыяў, бенефіцыйнымі ўладальнікамі якіх яны з'яўляюцца.

Асобы, якія ажыццяўляюць фінансавыя аперацыі, пры ажыццяўленні фінансавых аперацыяў, звязаных з грашовымі (банкіўскімі, папашовымі, тэлеграфічнымі, электроннымі) пераводамі па даручэнні адраўчышчкі (плацельшчыка) на суму, якая роўная або перавышае 100 базавых велічынь (акрамя разлікаў з выкарыстаннем банкіўскіх пластыковых карткаў пры аплаце тавараў і паслуг, атрыманых на іх наяўных грашовых сродкаў і міжбанкіўскай разлікаў, калі плацельшчыка выступаюць банкі, нябанкіўскай кредитна-фінансавая арганізацыя (уключаючы імя), акрамя абавязкаў, прадугледжаных абзацамі трэцім і дзясятым часткі першай гэтага артыкула, павінны забяспечыць на любым этапе іх ажыццяўлення атрыманне, перадачу, а таксама захоўванне ў адпаведнасці з абзацам шостым часткі першай гэтага артыкула наступнай інфармацыі:

пра адраўчышчкі (плацельшчыка) нумара рахунку (у выпадку яго адсутнасці — нумара фінансавай аперацыі), месца жыхарства (знаходжання), рэкавізтаў дакумента, які сведчыць асоба, а для адраўчышчкі (плацельшчыка) — фізічнай асобы, якая з'яўляецца індывідуальным прадпрыемальнікам, таксама ўліковага нумара плацельшчыка (пры яго наяўнасці);

пра адраўчышчкі (плацельшчыка) — арганізацыі: назвы, нумара рахунку (у выпадку яго адсутнасці) — нумара фінансавай аперацыі, уліковага нумара плацельшчыка (у выпадку яго адсутнасці) для замежных арганізацыяў — іншага ідэнтыфікац

